

CERKVENI GLASBENIK

GLASILO CECILIJINEGA DRUŠTVA V LJUBLJANI

ŠT. 3, 4

MAREC • 1930 • APRIL

LETO 53

Dr. A. Dolinar:

Iz uvoda k razpravi: Cerkevni toni v večglasju.

(Dalje.)

Zelo poredko se od tega razdobja naprej (1600) pobriga kdo za to vprašanje, še manj seveda prihaja taisto vpoštev kot predmet kakim daljšim znanstvenim vprašanjem. Trije avtorji prihajajo vpoštev: l. 1821. izda Peter Mortimer (r. l. 1750.) delo z naslovom: Koral ob času reformacije ali odgovor na vprašanje: Kje je vzrok temu, da leži v koralnih melodijah nekaj, česar dandanes ni mogoče več doseči? Njegova knjiga je prav živahno pisana, z zgledi podprta in Riemann celo dostavlja, da je to eno najboljših del, ki razpravljajo o cerkvenih tonih. Lahko rečemo, da je način razpravljanja in razmotrivanja prav usmerjen, vendar je vse takratno časovno obiležje za vsa ta vprašanja nedostopno in gluho.

V svoji vrsti zanimivo je delo Yourija pl. Arnolda roj. 1811. v Petrogradu. Njegova življenjska pot je bila prav mnogolična: od državnih študij je krenil k vojaški karieri, to zopet zapustil in se posvetil glasbenemu studiju, kjer se je zopet različno udeleževal: posvetil se je končno muzikološkemu studiju. Zanimale so ga zlasti osnove ruskih cerkvenih spevov in je v svrhu zbiranja materiala prav veliko popotoval. Bil je tudi docent glasbene zgodovine na vseučilišču v Moskvi in je od časa do časa imel v Lipskem ciklus predavanj o ruski glasbi. Med njegovimi obelodanjenimi razpravami so zlasti važne: Harmonski principi ruskih cerkvenih spevov. Teorija staroruskih cerkvenih in svetnih spevov. Nas zanima zlasti v naš okvir spadajoče delo: Stari cerkveni toni — v historični in akustični razlagi. (Založba: C. F. Kahnt, Leipzig.) V predgovoru k temu delu pravi med drugim: Želja po spo-

¹ Oficialni naslov se glasi: Die mehrstimmige Behandlung der Kirchentöne bei Palestrina.

znanju starih, pred toliko in toliko stoletij podedovanih cerkvenih spevov naše rusko-grške konfesije — in sicer v njih prvotni obliki — me je vzpodbudila k doznavi in spoznavi njihove vtemeljitve. Prav kmalu sem prišel do prepričanja, da bazirajo osnove bodisi zahodnih bodisi vzhodnih cerkvenih spevov na istih temeljih: na istem tonskem sistemu: da so pa tiste prvotne osnove — žal — izginile takisto s prakse kot tudi z učiteljskih katedrov. Tudi celo spoznanje njih bistva in celotnega sestava je zginilo in — samo po sebi umevno — so zginile tudi tipične lastnosti posameznih cerkvenih tonov — o katerih lastnostih so bili zlasti starejši glasbeni teoretičarji v svojih spisih polni hvale in priznanja. Vse to je moralo mojo željo in tudi radovednost po daljnem raziskovanju kar najbolj vspodbosti. Šlo je v prvi vrsti za tem, da se ono prvotno pa zabrisano in skoroda zgubljeno zopet poišče in vpostavi. Radi tega sem pričel z vso ljubeznijo in resnobo historijske in teoretske studije o takozvanem gregorijanskem petju; potrudil sem se pač še dalje. Da bi prišel kolikor mogoče do korenin, sem pričel s primerjavo tega, kar so novejši glasbeni zgodovinarji ali teoretičarji sploh dognali in primerjal to z nauki in trditvami antičnih in srednjeveških učenjakov in sicer na podlagi originalnih tekstov. Omejil se pa nisem le zgolj na dejstva historijskega značaja, temveč sem jemal vpoštev tudi obojestranske akustične ugotovitve. Itd.

Bolj za ravnokar opisanim vdarja tudi A. O b e r l ä n d e r v knjigi: *Nauk o cerkvenih tonih* (*Die Lehre von den Kirchentonarten*).

V velikih razvojnih dobah se zmeraj in zmeraj izkaže dejstvo, da sledi dobam procvita najprej zastoj oziroma bolj ali manj obsežna doba propada. To si je možno različno razlagati. Sodobniki živijo nekaj časa le v spominih in od sadov preteklosti; kar se pa novega snuje, gre le počasi naprej in to vmesno razdobje traja včasih prav dolgo. To (vmesno razdobje) nazivljemo po navadi doba propada. Vrlin in odlike preteklega umetniškega sloga so že večinoma pozabljene; novi umetniški slog še ni dograjen in vpostavljen. In ker se mora ta graditev in vpostava vršiti organsko, traja to zmeraj precej časa. Lep primer za navedeno trditev v glasbeni zgodovini je 17. stoletje. Če ostanemo samo pri pogledu na cerkveno glasbo od l. 1600. naprej, najdemo polno imen, ki se v svojih delih javljajo kot zastopniki različnih stilnih smeri. Imena: Ludovico Grossi, Francesco Soriano, Orazio Benevoli, Giovanni Gabrieli značijo prav toliko glasbeno različno usmerjenih orientacij te dobe.

Posebno stališče zavzema v glasbenem razvoju 18. stoletje. V gotovem oziru je ravno za glasbeno povestnico bolj važno kot nobeno drugo. V razmeroma majhnem razdobju enega stoletja naletimo na klasične dve stilni epohi; v prvi tretjini stojijo monumentalna dela velikih baročnih mojstrov, ob koncu istega stoletja pa stojijo že prvi vrhovi dunajske novo-klasične dobe. Vendar pa ne sledita ti dve — v svojem bistvu tako različni — dobi brezobzirno ena za drugo, ampak leži med njima prehodna doba, v kateri so se nasprotja izživel, izravnala, izgladila —

da se je tako druga doba iz prve prav naravno, neprisiljeno razvila. In to prehodno posredovalno dobo značijo zlasti imena: Stamitz, Richter, Philip E. Bach.

Popolnoma svojevrstno je v stilnem oziru oblikovano 19. stoletje. More se nekoliko primerjati 17. stoletju, ker je — enako kot ono — sledilo enemu največjih razvojnih vzponov in razmahov glasbene umetnosti. Da moremo postavljeno tezo čimbolj zasledovati, nas zanima celotni stalež tedanje cerkvene glasbe. Dr. Alfred Orel karakterizira to dobo takole. Poleg obeh na Dunaju delujočih mojstrov, Beethovna in Schuberta, se je na poprišču cerkvene glasbe udeleževala množina skladateljev, ki so se pa — z malimi izjemami — gibali po izvoženih potih, večinoma pa tudi niso imeli moči, starim tradicionalnim formam viliti novega življenja. Romantična stremljenja so namreč smisel za liturgijo in vse, kar je s tem v zvezi, silno pospeševala. [V razpravi pod naslovom *Romantika* piše Jož. Debevec v »Mentorju«: Prvi znak romantike bi utegnil biti — hrepenenje. Po čem? V Evropi je v tistih časih (v 18. stoletju) vladala doba tako zvane prosvitljenosti; prosvitljenci so bili popolnoma zadovoljni s sijajnimi uspehi, ki jih je dosegel človeški razum, zdelo se jim je popolnoma dognano, da razen tega, kar vidimo, čutimo — ni nič, da torej ni nadnaravnega sveta, ni večnosti, ni Boga; proti tej otrpelosti pa se je rodil silen odpor — rodilo se je hrepenenje priti ven iz žalostne sodobnosti. Takrat je bil predmet tega hrepenenja še zelo nedoločen, bolj v smislu Kantove filozofije. Toda čimdalje določnejše je postajalo to hrepenenje kot hrepenenje po Bogu, po večnosti v pravem krščanskem smislu.] Ker je torej vsled te časovne mislenosti smisel za liturgijo rastel, je rastlo tudi povpraševanje po — za liturgično rabo — primernih delih. Rastla je produkcija tovrstnih del, ki je pa prinesla s seboj — umetniškem oziru — velik manko. Sredi 19. stol. od 1830—1860 pomeni za cerkveno glasbo veliko pot navzdol: vsak vodja cerkvenega kora se je čutil poklicanega, da tem večjim potrebam sam odpomore, vsled česar je kopica skladb naraščala in med to kopico je bilo pa veliko manj vrednega blaga. Dr. Orel ugotavlja: *Melodisch wie harmonisch machten sich Plattheiten in ärgsten Maße geltend, von einer Vertiefung in den Inhalt der Textworte war keine Rede mehr. Schon die Zahl der Meßkompositionen eines Komponisten, die wiederholt 100 überschritt, läßt mit Recht auf die Qualität dieser Dutzendwerke schließen. Gewiß waren nicht alle Komponisten und auch nicht alle Werke eines Komponisten gleich tiefstehend, allein das traurige Gesamtbild dieser Art tritt durch einige Ausnahmen nur um so krasser zutage.*¹

In v tej dobi se pojavi reakcija: reformno gibanje cecilijanskega pokreta, ki nujno prinese s seboj zanimanje za cerkvene tone. (Dalje.)

¹ Adler: *Handbuch der Musikgeschichte* (str. 787).

Nekaj poglavij iz fiziologije in fonetike.

(Dalje.)

Delovanje govoril pri izreki.

Človeški glasovi so proizvod harmoničnega delovanja vsega govorilnega organa. Ako hočemo n. pr. izgovoriti glas *a*, ne zadošča, da postavimo jezik v lego tega vokala, treba je še primerno odpreti usta, dvigniti mehko nebo, uravnati glasotvornice, pognati zračni tok skozi nastavno cev itd. Glas nastane torej le tedaj, kadar se združijo vsa govorila k njegovi tvorbi. Kakor pa je težko razumeti delo, ki ga opravlja kompliciran stroj, ako ne poznamo funkcij raznih koles, vijakov, ventilov i. dr., tako si je težko ustvariti jasno sliko o delovanju govorilnega organa pri izreki, ako nam niso znana opravila posameznih govoril, zato se moramo z njimi najprej seznaniti. Govorila bom obravnaval v istem redu, v katerem jih preleti iz pljuč prihajajoči zračni tok, ker so tako razvrščena v človeškem telesu. Pri tej priliki se bom včasih dotaknil vprašanj, ki so važna le za pevce, ne glede na to, ako imajo kakšen pomen za izreko ali ne.

Dihala.

(Prim. opis dihal in dihanje v C. GL., I. 51, št. 3 in 4.)

Z govorili tvorimo slišne glasove na tri načine:

1. z izdihom,
2. z vdihom,
3. brez sodelovanja pljuč.

Za normalni govor so najvažnejši glasovi, ki jih tvorimo z izdihom. Kakor sem že v začetku omenil, sestoji dihanje iz dveh dob (faz): iz vdiha, s katerim dovajamo pljučem čisti zrak, in iz izdiha, s katerim izrinemo nečisti, izrabljeni zrak iz dihal. Po značaju je vdih aktiven, ker se izvrši radi aktivnega delovanja prepone in mišic prsnega koša, izdih pa pasiven, ker nastopi takrat, kadar to delovanje preneha. Ako naleti zračni tok na poti skozi nastavno cev na primerno zožitev, se tvori slišen glas. Včasih nastanejo take zožitve brez psihičnega motiva, t. j. brez želje, da bi jih tvorili (stokanje ranjencev, smrčanje itd.), v navadnem govoru pa so posledice inervacije govoril po možganskih centrih.

Pasivnost dihalnih organov pri izdihu pa ni popolna, zlasti ne pri govorilnem in pevskem dihanju, kajti poudarke, dinamične odtenke in presledke, ki jih zahteva izrazitost govora in petja, je mogoče tvoriti le z aktivno pomočjo raznih mišic. O bogastvu dinamičnih odtenkov si je zelo težko ustvariti točen pregled, zlasti če ne upoštevamo le običajnega konverzacijskega govora, ampak tudi šepetanje, mrmranje, glasno govorjenje, kričanje, govorjenje v emfazi in v afekti. V dinamiki se ne zrcali le duševno razpoloženje človeka, temveč tudi njegov temperament. Imamo

n. pr. ljudi, ki v jezi rjujejo, vpijejo in razsajajo, pa tudi take, ki se jočejo ali ki govorijo tiho s sikajočim, drhtečim ali celo šepetajočim glasom. Še bogatejša dinamika se nam razkriva v notranjosti govora. Včasih je treba poudariti to besedo, včasih drugo, včasih ves stavek, včasih le kakšno besedo, zlog ali celo glas. Šele ako si predložimo dolgo vrsto dinamičnih odtenkov, bomo lahko pravilno ocenili moder ustroj govorilnega organa, ki nam omogočuje, da brez truda in skoro podzvedno izražamo brezbroj občutkov, ki jih je zmožna naša duša.

Po Jespersenu izvajamo razne dinamične stopnje na dva načina:

1. pri petju, govorjenju v emfazi in klicanju, z večjim zračnim pritiskom, torej s trebušnimi in prsnimi mišicami,

2. v normalnem govoru z oženjem in širjenjem glasilke.

Druga točka se oslanja na Forchhammerjevo teorijo, po kateri je mogoče izpreminjati moč glasu tudi z bližanjem in odmikanjem glasotvornic.¹ Čim bliže sta namreč glasotvornici, tem manj sile rabimo, da jih spravimo v tresenje, ker je radi ozkega prehoda koncentracija zraka intenzivnejša, čim bolj sta oddaljeni, tem večja je uporaba zraka za isti učinek. Če hočemo torej, da bi glas oslabil, ni treba zmanjšati zračnega pritiska z dihalnimi mišicami, ampak zadošča, da nekoliko razširimo glasilko. »Ali je mogoče,« pravi Jespersen, »da bi za hitro menjavo med močnimi in šibkimi zlogi uporabljali veliki in okorni dihalni aparat, ko imamo na razpolago tako lahek in gibljiv strojček, kakor so glasotvornice?« Natančnejše se nam s tem vprašanjem ni treba baviti, pripominjam le, da je pevec včasih prisiljen, mnogo hitreje izgovarjati besede, kakor če bi govoril² in da mora že radi appoggia (prim. C. Gl. I. 52, str. 74: Dihalna opora) uravnavati zračni tok pretežno s trebušno in prsno muskulaturo.

Glasovi, ki jih izgovarjamo z vdihom, so razmeroma redki in za knjižno izreko brez pomena. Ako izvzamemo smrčanje, bi smeli sem prištevati razne srkajoče glasove, ki jih proizvajajo neolikanci kadar srebajo tekočine in pa inspiracijski f in s — medmeta bolečine — ako se spečemo ali udarimo. Ustroj govorilnega organa pa nam omogočuje, da izgovarjamo tudi druge glasove z inspiracijo, ako izpreminjamo govorila, kakor pri normalnem govorjenju. To je znano tudi naši šolski mladini, ki se posebno rada poskuša v tej umetnosti, še klepetavam ženicam se včasih pripeti, da izgovore eno ali drugo besedo z inspiracijo, zlasti ako pozabijo med vnetim pripovedovanjem na dihalne presledke.

Tudi glasovi tretje skupine, ki jih izgovarjamo brez sodelovanja pljuč, nam niso povsem neznani. Taki glasovi so cmakanje, ki se samo pojavi, ako stisnjena usta odpremo, in vsi tleskajoči, cmakajoči in piska-

¹ S to teorijo se skladajo tudi Katzensteinove in Nadolecznyjeve ugotovitve, ki sem jih omenil v C. Gl. I. 52, str. 38.

² Starejše opere, zlasti italijanske, zahtevajo za komične partije pevce, ki so v hitri izreki posebno izurjeni: tenore buffo in basso buffo, t. j. komični tenor oziroma komični bas.

joči glasovi, ki jih uporabljajo kočijaži in vozniki pri svojem opraviilu. Tvorba teh glasov ni težka, treba je le napraviti z ustnicami ali z jezikom zaporo, izsesati zrak za njo in zaporo nekoliko odpreti. Če stisnemo n. pr. kakor za *u* naprej pomaknjeni ustnici skupaj in jih med vsesavanjem razmaknemo, nastane piskajoči glas, s katerim poganjajo konje. *Kh*, t. j. oni glas, s katerim spravimo konja v hitrejši hod, tvorimo z jezično zaporo proti trdemu nebu. Med vsesavanjem je treba odmakniti stranske robove jezika od kočnjakov, kakor pri izreki *l-a* in ustni kot povleči proti strani, kjer tvorimo glas. Tudi tleskajoče glasove, s katerimi izražajo nekateri ljudje majaje z glavo, čudenje ali pomilovanje, tvorimo s sesanjem. Jezik izvaja pri tem podobne gibe, kakor če večkrat po vrsti artikuliramo *t*. Ponekod vabijo na ta način živali k sebi, zlasti prašiče h koritu. Za proizvajanje takšnih glasov ne rabimo zračnega toka, zato med njihovo izreko lahko nemoteno dihamo skozi nos.

Dasi se bo marsikomu čudno zdelo, imajo vendar tudi tleskajoči glasovi nekako lingvistično vrednost, kajti v nekaterih južnoafriških jezikih tvorijo bistveni del normalnega glasovnega zaklada. Za kulturne jezike pa so brez pomena, zato se bomo v naslednjim ozirali zgolj na glasove, ki jih torimo z ekspiracijo.

Jabolko.*

Z a p o r a. Zaporo med glasotvornicami, ki povzroča trde zastavke in njene kvarne posledice, sem obravnaval že pri zastavku. Povedal sem tudi že, da je nevarnost za trdi zastavek največja pri besedah in zlogih, ki začenjajo z vokalom, in ki jih krepko ali energično izgovorimo, ter se dotaknil pri tej priliki zeva ali hijata.

O hijatu se je že mnogo pisalo, zato bo dobro, da se tudi mi nekoliko ustavimo pri njem. Zev ali hijat nastane takrat, kadar se stikata v besedi ali med besedama dva samoglasnika, ki jih moramo izgovoriti ločeno, t. j. na dva zloga: *janu/ar*, *febru/ar*, *za/ostati*, *po/et*, *A/ida*, na en zlog, torej dvoglasniško ali diftongično, ni hijata: *avgust* izg. *avgust*, *živo* (ə) *rdeč*, *le/enkrat* itd. V besedah, kjer izgovarjamo dva samoglasnika *Evropa* izg. *europa*. Grki in Rimljani so se hijatu izogibali in tudi v slovenščini ni kdovekako priljubljen, kakor pričajo oblike: *Napoljon*, *napak*, *zajdem*, *vbogajme* i. dr., ki jih je narod po svoje prikrojil iz: *Napoleon*, *naopak*, *zaidem*, v *Boga* ime. Proti hijatu se je obrnil že Škrabec, ki pravi v znani razpravi — Nekoliko o hijatu v naši slovenščini — (Jezikoslovni spisi I. zv., 2. snopič): »V naši slovenščini je namreč, vsaj meni se tako zdi, hijat v nekaterih primerih zelo slaboglasen«... Istega mnenja je tudi V. Bežek, ki trdi celo (v razpravi o Levstikovih poezijah, Lj. Zv. XIII, 759—761), »da je hijat hiba, ki je dostikrat mnogo slaboglasnejša nego li apostrof«. Hud nasprotnik hijata je bil tudi Levec, kakor je razvidno iz predgovora k Valjavčevim poezijam (Sl. Matica 1900), le

* Prim. sestavke o jabolku, zvenu in zastavku C. Gl. I. 51, št. 5—8.

dr. A. Breznik (VII. izvestje knezoškofijske priv. gimnazije 1912) je oddvojenega mnenja. On pravi, da spajanje dveh samoglasnikov v en zlog (kakor ga priporoča Škrabec kot sredstvo proti hijatu), »ni splošen zakon slovenskega jezika, temveč je znan samo zapadnim narečjem. V vzhodnih Štajercih in Belih Kranjcih spajanja ne poznajo in izgovarjajo oba samoglasnika, ki sta po zlogih ločena drug od drugega. Zavaljo tega... so upravičene tudi pesmi, v katerih zija zev, in naj zija kolikor hoče.«

Ako izvzamemo dr. Breznika, se torej vsi strokovnjaki strinjajo v tem, da je hijat grd, ne povedo pa zakaj je prav za prav grd. V redu vokalov in v njih barvi ne smemo iskati vzroka slaboglasja, kajti dva vokala, ki tvorita v enem primeru hijat, tvorita v drugem lahko diftong, kateremu ni doslej še nihče očital slaboglasja: on se /uči, europa. Neprijetnost hijata torej ne leži v vokalih, ampak v načinu izreke. Pri ločeni izreki samoglasnikov so gibi jezika sunkoviti, ker se mora jezik tako rekoč ustaviti na pol pota in šele po novem eksspiracijskem sunku nadaljevati z artikulacijo, s tem se pretrga zvenenje glasotvornic, in ako drug zlog količkaj energično izgovorimo, se pojavi trdi zastavek (pri imek, na obali, na a). Pri spojeni izreki pa vse to odpade. Jezik zdrži v novo lego, kakor prst v glissandu po struni v nov ton, zvenenje glasotvornic se nepretrgano nadaljuje na novem vokalu, zato je trdi zastavek nemogoč. Iz navedenega je razvidno, da ni hijat sam na sebi kriv slaboglasja, ampak način, kako ga izgovorimo.

Trdi izreki hijata se lahko izognemo na več načinov:

1. z apostrofom,
2. s sinicezo in z diftongično izreko,
3. s strogo vezavo vokalov.

Apostrofa so se kaj radi posluževali pesniki starejše generacije, sicer ne vedno z namenom izogniti se hijatu, ampak večkrat radi ritma pesmi, vendar ga smemo vsaj po učinku prištevati semkaj. Prim. Valjavčeve verze:

K' obličje božje gledajo..
Ki so v številu 'zvoljenih..
Ki niž' ima ko jaz zvonik..

Toda apostrof ni najboljše sredstvo, da se izognemo hijatu, kajti on odjeda jeziku vokale, torej najlepše glasove, ki jih ima, zato se ne smemo strinjati z Bežkom, ki trdi, da je dostikrat lepši kakor hijat. Sicer pa je tiskanemu apostrofu že zdavna odklenkalo; mlada generacija ga ne pozna več in boj proti njemu bi bil vreden slavnega hidalga. Vendar pa straši njegov nevidni duh še vedno po »naši ljubi slovenščini« kakor pravi Škrabec, in oblike kakor poj'd sem, 'nkrat i. dr. lahko pri vsaki priliki slišimo v izobraženi družbi. Takšni izreki bi morali napovedati boj, ne morda zato, ker je dijalektična ali slaboglasna, ampak zato, ker je manj blagoglasna kakor knjižna. Vokali itak niso kdovekako gosto sejani v

slovenščini, zato moramo vsaj one, ki jih imamo, čuvati kakor punčico v očesu.

Siniceza³ nastane takrat, kadar stisnemo dva vokala v en zlog. Takšna izreka ni Slovencem povsem tuja, vendar je omejena bolj na zapadna narečja. Včasih naletimo nanjo tudi v olikani izreki, zlasti v hitrem govoru (Kje je moja obleka? Ne igrajte se! itd.) in tudi pesniki jo pridno uporabljajo. Zato je treba pri pesmih paziti na ritem, ako nočemo, da nas siniceza zapelje k napačni deklamaciji.

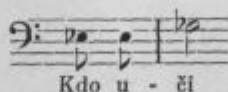
Z levico za brzdo kobilo drži,
Z desnico okrvavljeno orožje vihti (Jurčič)
(izg. zde-sni-co-kər-vau-lje-no-ro-žje vihti)
Hodi pevec ob bregovih Save,
Strune ubira, slavno pesem poje (Cegnar)
Al' gorje ko upade,
Srca sladki up (Jenko)
Svojo obleko lepšaj
Z narodnimi traki (Levec)

Siniceza je vsekakor boljša kakor apostrof. To dokazuje med drugim Levčeva izdaja Valjavčevih pesmi, kjer je Levec vse apostrofe zamenil z vokali:

Ki obliče božje gledajo ...
Ki so v številu izvoljenih ...
Ki nižji ima ko jaz zvonik ...

Toda takšno spajanje ni vedno umestno in mislim, da bi se morala njegova uporaba omejiti zgolj na nepoudarjene vokale, dasi je po Škrabcu mogoče tudi tedaj, kadar je prvi ali drugi vokal poudarjen.

Kakšno stališče pa naj zavzamejo skladatelji napram sinicezi? Edino pravilno je pač, da ohranijo ritem besedila tudi v napevu, da zapišejo torej za oba vokala le eno noto in da označijo sinicezo z vezajem, ali kako drugače.⁴ Skladatelj Michl je n. pr. deklamiral v Prešernovem Pevcu stih »Kdo uči« tako-le:

Diftongično, t. j. na podoben način, kakor prave diftonge, ki sestojе v slovenščini iz poudarjenega vokala in nepoudarjenega u ali i (ovca=ouca, maj=maj) izrekamo v hitri govorici lahko vse hijate v sestavljenkah iz predlogov: do-, na-, po-, pri-, pre-... in iz besed, ki začenjajo z neločljivim predlogom u: naužiti se, neū/gnan, neū/smiljen, neū/strašen, pov/darek, zav/kazati itd. V sestavljenkah, ki začenjajo s korenskim u-jem, t. j. s tistim u-jem, ki ga ponekod izgovarjajo kakor vu-: vučiti, vuho... pa taka izreka ni pravilna, torej ne dou-čiti, priu-čiti, ampak do-učiti, priučiti. Tako moramo izgovarjati tudi hijate z vokalom i: po-izvedovati, pre-izkusiti, ker se v olikanem govoru povečini dvozložno izgovarjajo. Diftongično pa smemo izgovarjati ritmizirane primere kakor: Moj očka ima konjička dva...

Najprimernejše sredstvo za premostitev hijata pa je stroga vezava vokalov. O strogi vezavi govorimo takrat, kadar izgovorimo dva vokala tako, da ni med njima nobenega presledka. Zvenenje glasotvornic tvori pri takšni izreki nekako zvenečo vez med glasovi, s katero spojimo lahko brez škode vse zeve, ki so mogoči v slovenščini, naj sestojе iz poudarjenih ali nepoudarjenih, iz bližnjih ali oddaljenih vokalov: pro-učiti, po-uk, za-upati, pri-igráti, so-učénec, ni-imel, ne-ostani le-enkrat itd. Prednosti vezane izreke so: 1. da ne krajša vokalov in da jih ne stiska v ozki oklep siniceze, ampak da jim pusti njihovo naravno dolžino; 2. da omogoča gladko prelivanje vokalov, ki je z estetskega stališča najlepše in zato za knjižno izreko najprimernejše, ne glede na to, da je v tej ali v oni obliki itak znana vsakemu Slovanu. Tudi ako izgovarjajo v kakšnem narečju dvojne vokale s presledkom, ni potrebno, da uvedemo takšno izreko v knjižni jezik, kajti pesnikov poziv »Jezik očistimo peg« ne sme veljati le za slovnično, ampak tudi za akustično čistost zraka. Še večje važnosti kakor za govorjenje je vezana izreka za petje. Radi velikega vpliva, ki ga ima na zastavek in na lepoto melodične črte, jo bom obravnaval natančneje v posebnem poglavju.

Ne morem se otresti občutka, da je hijat nekako podedovano strašilo, ki smo ga povsem po nepotrebnem prebudili iz dolgega sna. Ako Italijan lahko izgovori brez trdega zastavka nize vokalov kakor: Io ho avuto (izg. iooa-vuto), Francoz pa stavke kakor: Papa a à aller a Auteuil (izg. papa-a-a-ale a-o/těj),⁵ zakaj bi Slovenec ne mogel gladko spojiti dveh vokalov, ko mu je takšna izreka že prirojena?

Fr. Ferjančič:

Zopet nekaj malenkosti.

Cenjeni čitatelji našega glasila se menda še spominjajo, da sem svoj čas že enkrat priobčil članek z nadpisom »Nekaj malenkosti našim pevodjem v album«. Naj veljajo te vrstice kot nekako nadaljevanje onega spisa. Od tedaj sem marsikaj doživel in slišal, kar mi potiska pero v roko,

⁵ Ta stavek priporoča Jespersen kot vajo za gladke prehode.

da napišem zopet nekaj podobnih malenkosti. Res, da so to na videz malenkosti, a vendar take malenkosti, kakršnih ne more in ne sme prezirati noben vesten organist ali pevovodja.

Prva taka »malenkost«, ki pa zasluži veliko grajo, je tale: Nekateri organisti novejših modernih skladb ne spremljajo tako, kakor je napisal skladatelj, temveč kar po svoje, skušajoč spremljevanje prilagoditi starejšim, obrabljenim harmonijam, bodisi da si hočejo s tem delo olajšati, bodisi da se premalo pripravljajo, da bi mogli pravilno spremljevati. To je zelo napačno in skladba trpi vsled tega mnogo. Kaj bi rekli, ako bi hotel kdo gotično stavbo »popraviti« na ta način, da bi n. pr. kako gotično okno nadomestil z romanskim ali renesanskim? Stavba bi bila s tem pokazena. Isto velja tudi o moderni skladbi, ako bi jo kdo po svoje pre-narejal; taka skladba ni nazadnje ne tič ne miš.

Za zgled naj navedem samo en slučaj. V neki cerkvi sem nekoč slišal peti Premrlovo v resnici lepo »Oznanjenje Device Marije«, ki je natisnjena v njegovi zbirki »12 Marijinih pesmi« na strani 15. Ker mi je bila skladba vseskozi znana, sem posebno pazil, kako bo organist skladbo spremljal. Žal, da se spremljevanje na mnogih mestih ni ujemalo z originalom. Zlasti me je obšla nevolja, da organist niti one kratke medigrice v 3. in 4. taktu druge vrste ni igral tako, kakor je napisal skladatelj. In vendar je ona Premrlova medigra mojstrsko dovršena in vsaka izpremembra onega odstavka se mi zdi naravnost »fušerija«. Docela neumljivo mi je bilo tudi, zakaj ni organist niti po prvi, niti po drugi kitici dodal še Premrlove karakteristične poigre, ki sicer na preprost način, a vendar tako pristrčno slika zopetni odhod nadangela Gabriela v nebo. Jaz mislim, če pameten skladatelj kaj napiše, napiše vse le po dobrem preudarku, da daje lahko odgovor od vsake napisane note. Zato pa je naloga organistova, da poda skladbo natančno tako, kakor jo je napisal skladatelj; sicer je bolje, da se skladbe sploh ne loti.

Seveda mora organist skladbo temeljito proučiti, ker sicer se mu pri novejših modernih skladbah često lahko primeri, da bo skladbo mestoma popolnoma napačno razumel in vsled tega tudi napačno proizvajal. Naj tudi v tem oziru navadnem zgled iz lastne izkušnje.

O neki priliki sem slučajno slišal peti M. Tomčevo »Po povzdigo-vanju«, ki jo je prinesel »Cerkveni Glasbenik« leta 1926. v 11. do 12. pri-logi. Vse je šlo dobro in gladko do zadnje vrste; zadnja vrsta pa je bila — žal — popolnoma pogrešena, in sicer vsled tega, ker je sopran prvo noto v zadnji vrsti napačno vzel kot ges² namesto kot g². Ker je na onem mestu tudi organist istotako napačno igral, mi je služilo to v dokaz, da se je zgodilo to namenoma in dogovorjeno in da organist, oziroma pevo-vodja, onega mesta sploh ni razumel. Ges² in g² se na onem mestu raz-likujeta kot noč in dan. Ako poje sopran g², se vsa zadnja vrsta glasi v jasnem As-duru, vse zveni slovesno-moderno ter presenetljivo zadovoljuje poslušalčevo uho; ako pa poje sopran na onem mestu ges², se vse glasi skrajno medlo in konec ostane popolnoma brez vtisa.

Česa se učimo iz tega dejstva? Tega se učimo, da mora pevovodja vsako novo moderno skladbo najprvo sam dobro preštudirati in šele potem, ko mu je ustroj skladbe popolnoma jasen, naj stopi s skladbo pred svoj zbor. Sicer se mu lahko primeri, da bo svoj zbor mestoma učil nekaj čisto napačnega, kakor nam dokazuje ravnokar navedeni zgled.

Glede prej omenjene Tomčeve skladbe dostavljam še, če se oni g^2 v zadnji vrsti zdi sopranom težak, naj jih pevovodja opozori, kako postopa melodija na onem mestu čisto simetrično vedno za veliko sekundo višje: es^1-es^2 , f^1-f^2 , g^1-g^2 , samo da na zadnjem, tretjem mestu namesto g^1-g^2 stoji c^2-g^2 . Ako imajo soprani to stopnjevanje pred očmi, bodo oni kritični g^2 zadeli brez posebne težave.

Ako sem prej trdil, da se ne sme izpreminjati spremljevanje, moram reči, da je še toliko manj dovoljeno izpreminjati to, kar pojó posamezni pevski glasovi.

Nekoč sem slišal podeželski moški zbor, ki je nastopil s precej lahko skladbo iz starejše dobe. Čudno se mi je zdelo, da je pevovodja basistom njihovo že itak ne posebno težko nalogo še bolj olajšal na ta način, da jim je nekaj not kar črtal. Komur je bila dotična skladba znana, je moral to pomanjkljivost takoj opaziti. Kaj takega bi se pri javnem nastopu ne smelo zgoditi. Ponavljam, kar sem že prej omenil, da se mora vsaka skladba podati natančno tako, kakor jo je spisal skladatelj. Ako meni pevovodja, da je skladba za njegov zbor pretežka, naj jo za sedaj dene na stran ter naj se loti kake lažje. Pozneje, ko se zbor očvrsti in izpopolni, naj jo zopet vzame v roke, a skladbe naj nikar po svoje ne prenareja.

Končno bi pri tej priliki rad omenil še nekaj malega o posojevanju not. Mislim, da malokatero reč si ljudje tolikrat izposojujejo, kakor ravno note. Skušnja pa uči, da se po takem izposojevanju izgubi silno veliko notnega materiala.

Gledé muzikalij, ki so cerkvena last, je stvar jasno določena na naši drugi škofijski sinodi. V odstavku, ki govori o dolžnostih organistovih, beremo med drugim: »Liste z notami in besedilom posojati sosednjim organistom ali raznim društvom bodisi za uporabo ali za prepisanje, ni dovoljeno brez izrečnega dovoljenja župnikovega.« Toda škoda je tudi muzikalij, ki so lastnina organista ali pevovodje samega, zato tudi teh ne posojati.

Naj izmed mnogih tozadevnih izkušenj svojega življenja navedem samo eno. 20. novembra l. 1923. sem posodil nekomu zadnji in edini izvod svojih »Mešanih in ženskih zborov«, ki so že davno razprodani. Od tedaj bo minulo kmalu sedem let, a o vrnitvi onega izvoda ni ne duha ne sluha. K sreči sem našel v omari svojih muzikalij še pole zadnje korekture onega dela; te sem dal vezati, da imam tako vsaj en — četudi precej skromen izvod svojih lastnih skladb.

Je sicer znak precejšnje neznačajnosti in nepoštenosti, ako kdo izposojenega ne vrne, a žal, takih ljudi se ne manjka. Vipavec bi rekel o

njih, da vrnejo izposojeno na podoben način, kakor vrne vrabec proso. Zato pa naj vsakemu velja kot načelo: muzikalij ne posojevati! Izjeme bi bile le v izrednih slučajih, ako bi kdo poznal koga kot moža poštenjaka, na čigar besedo se sme popolnoma zanesti. Pa tudi v tem slučaju ni gotovo, da se mu izposojene muzikalije zopet vrnejo, ker se dotičnemu lahko izgubé ali mu jih kdo izmakne, četudi morda brez zadolženja onega, ki si je muzikalije izposodil. Zato je najvarnejše, ako se muzikalije načeloma sploh nikomur ne posojujejo. Na ta način si prihrani organist marsikatero jezico, a muzikalni njegov arhiv mu ostane celoten.

I. Kalan (Essen):

Zdaj pa bo.

Ker sem se v predzadnji številki Vašega cenjenega »Glasbenika« oglasil s člankom »Zakaj ni ljudskega petja«, v katerem sem izrekel precej trdo sodbo, da zato ne, ker manjka volje, — čutim potrebo in dolžnost, da se zopet oglasim in svojo trdo sodbo, ki je morda kdaj veljala, a zdaj ne velja več, — omilim, oziroma prekličem. V zadnjih par mesecih, smem reči, moja sodba ne velja več. Pojavilo se je toliko ugodnih znakov in glasov za ljudsko petje, da moram reči: Zdaj pa bo! Precej dolgo je trajalo, preden se je razmajalo; zdaj pa je stvar že tako daleč stekla, da mislim, da bomo precej kmalu imeli ljudsko petje, kakor ga imajo skoro vsi narodi. G. župnik Rihtaršič je v zadnji številki podal mnogo praktičnih nasvetov, g. kanonik Kimovec, čitam, da je izdelal dve pridigi o ljudskem petju; največ bo pa še izdala beseda g. knezoškofa, ki naravnost zahteva, da vsaka župnija ob birmi pokaže, koliko je že napredovala v ljudskem petju. No, zdaj pa bo! sem se oddahnil, ko sem to bral. In da ne bom cenjenim glasbenikom delal krivice, moram hiteti, da popravim svojo izrečeno trdo sodbo. Že se veselim, ko se vrnem v domovino, kako bo donelo ljudsko petje po cerkvah, ki smo ga na Nemškem tako navajeni, — donelo in grmelo v čast božjo, v naše veselje in v spodbudo vsemu vernemu ljudstvu.

Ali smem dodati še eno pripombo o tem, kar sem pisal v predzadnji številki o samo- in dvospevih v cerkvenih pesmih, ki se mi je zdelo nekam teatralično? Nisem glasbeni strokovnjak, le velik ljubitelj petja in glasbe. Vem, da moja sodba ni merodajna, ker sodim bolj po občutku ali sluhu kakor po znanju. Vendar tako naiven nisem, da bi imel vsak samo- ali dvospev v cerkvi za teatraličen. Toda onega dneva, ki sem ga zadnjič omenjal, se mi je zdelo pa res precej teatralično. Morda je bil vzrok temu tudi ta, ker so po moji misli veliko prehitro peli. Poznam pa pesmi, ki s samo- in dvospevi tako pobožno-nežno izražajo svete misli in vzbujajo občutke — na primer: »O kam, Gospod, gre tvoja pot...«, »Priatelj Jezusovega srca, oj, pridite, molimo ga!« in druge (novejših vseh ne poznam,

ker jih ne slišim), da je človeku kar mehko pri srcu in ga potopi v globoko pobožnost.

Bog živi vse slovenske glasbenike in pevce! Naj vrlo prepevajo s samo- in dvospevi, v zborih in ljudskem petju v slavo božjo in v očvrščenje verskega življenja na Slovenskem!

Pavel Žagar:

Cerkveno ljudsko petje v Št. Vidu pri Stični.

Ker je v »Cerkvenem Glasbeniku« le malo poročil o ljudskem petju pri službi božji in vem, da bi marsikdo rad vedel, katere pesmi so za ljudstvo primernejše, zato naj povem, kaj in kako poje ljudstvo v Št. Vidu pri Stični.

V nedeljo po sv. Ceciliji je minilo pet let, odkar pri nas vsako nedeljo pri sv. maši ob 10 poje ljudstvo, le če ni pete sv. maše. Dve leti prej je bilo ljudsko petje samo pri popoldanski službi božji. Vaje imamo vsako nedeljo od 11 do 12 v pevski sobi, poleti pa v društveni dvorani. Pojemo iz knjižice »Pojte«; le škoda, da nima ta knjižica še več starejših in posebno pa novejših pesmi. Večkrat so tudi v novejših zbirkah primerne pesmi za ljudstvo, pa tudi v »Cerkvenem Glasbeniku« izide včasih kakšna zelo pripravna, a ni besedila v »Pojte« in zato jih ne moremo peti. Knjižic »Pojte« je v naši župniji okrog 500, toliko sem ji že sam prodal, nekateri so jih pa tudi sami kupili v knjigarni.

Pojmo sledeče pesmi:

1. Pred Bogom pokleknimo. — Trije napevi: Haydn, Kosi (v njegovi zbirki »Nabožne ljudske pesmi« II. del), Vavken (v njegovi stari zbirki št. 12).

2. Oče večni v visokosti. — Dva napeva: Belar in Fabian.

3. Bog, pred tvojim veličastvom. — Dva napeva: Premrl, enoglasno (iz njegove »Ljudske pesmarice«) in pa iz »Cecilije« št. 28.

4. Pred tabo na kolenih. — Sattner.

5. V ponižnosti klečimo. — Spindler.

6. Vi oblaki ga rosíte. — Traven.

7. Dopolnjen je obljube čas. — Staroslovenska.

8. Glej zvezdice božje. — Belar.

9. Na polnoči grede. — Rihar.

10. Pastirci iz spanja. — Čigava je ta, ne vem, tu pravijo, da je šentviška.

11. Kaj se Vam zdi, pastirčki vi. — Ne vem čigava je. Variante so povsod razširjene.

12. Sveta noč. — Gruber. Na sveti večer, ko je cerkev nabito polna, jo pojo tako, da se orgle prav malo slišijo, čeprav včasih igram s polnimi orglami, ki imajo nad dvajset pojočih registrov.

13. Božji nam je rojen sin. — Zupan. Besedilo znajo na pamet.

14. O slava, o slava Bogu na višavi. — Vavken.

15. O svetli dan o polnoči. — Rihar.

16. Daj mi, Jezus, da žalujem. — Ljudska.

17. Tam na vrtu Oljske gore. — Cvek.

18. Milo, milo Jezus prosi. — Hribar.

19. Počesčena leva rana. — Rihar. Pojo enoglasno.

20. Kraljevo znamenje križ stoji. — Vavken. To posebno lepo zapoje. V srednjem delu orgle pustim, ker se zelo lepo sliši brez orgel.

21. Kak zalivajo solzice. — Hribar. Pojo enoglasno.

22. Križev pot. — Pojemo tri napeve: iz Premrlove Ljudske pesmarice in dva Mavova.

23. Zveličar gre iz groba. — Dva napeva: ljudski in Hribarjev.
24. Skalovje groba se razgane. — Cvek.
25. Jezus, premagavec groba. — Hladnik.
26. Zapoј veselo, o kristjan. — Vavken.
27. Danica svetila. — Rihar. To posebno lepo zapoјo.
28. Dan presveti. — Vavken.
29. Zvonovi radostno pojejo. — Neznani skladatelj, tu jo znajo stari ljudje.
30. Nad zvezde Kristus hitel je. — Rihar.
31. Poznate dom. — Potočnik.
32. Častimo te. — Ljudska.
33. Najsvetejši, tebe počastimo. — Pojemo dva napeva: iz Spindlerjeve zbirke »Jezus blagoslovi nas« in iz Premrlove zbirke ljudski napev.
34. Glasno zapoјmo. — Ljudska.
35. V zakramentu vse sladkosti. — Tri napeve: Foerster (iz zbirke *Tantum ergo* št. 12), iz Spindlerjeve zbirke in iz »Cecilije«.
36. O kam, gospod. — Potočnik.
37. Moj zveličar, tebe vžiti. — Hladnik.
38. K tebi Jezus ljubeznivi. — Vavken. To posebno lepo zapoјo.
39. O Jezus, sladka mana. — Iz »Cecilije«.
40. Ljubi Jezus, pridi k nam. — Hribar.
41. O srečna duša, blagor ti. Budna. Pojo po skupnem sv. obhajilu.
42. Pridi molit, o kristjan. — Dva ljudska napeva, eden v As-duru enoglasno in drugi v C večglasno.
43. Ponižno tukaj pokleknimo. — Ljudska.
44. Tebe molim Jezusa. — Dva napeva: Foerster B in Premrl Des; drugega zelo lepo zapoјo.
45. Velik je ta zakrament. — Kimovec.
46. Cvetlice ve. — Potočnik.
47. Nebeški duhovi. — Hladnik.
48. O Jezus, sladki moj spomin. — Potočnik.
49. Tebe ljubi moja duša. — Hrvatska. Enoglasno, besedilo znajo na pamet.
50. Usmiljeni Jezus. — Hladnik.
51. Presveto Srce, slavo. — Dva napeva: Hladnik in Foerster.
52. Tu v kruhu vse svetosti. — Tri napeve: Fajgelj, Foerster, Mav.
53. Prečisto Jezusa Srce. — Hribar.
54. Pojte hribje in doline. — Smolka. Pojo enoglasno.
55. Jezus, vse tolažbe vir. — Mitterer. Pojo enoglasno.
56. Povsod Boga. — Moro-Premrl. Pojo od začetka enoglasno, drugo polovico pa večglasno. Besedilo znajo prvo in zadnjo kitico na pamet.
57. Daj mi vredno počastiti. — Rihar.
58. Zdrava zemlje vse Gospa. — Rihar.
59. Med zvezdami nam zvezda sije. — Miglič.
60. Bodi nam pozdravljena. — Pojo dva napeva: Hladnikovega in Železnikovega (iz njegove zbirke »Osem Marijinih«).
61. Marija, mati ljubljena. — Ljudski in Riharjev napev, drugega transponiram cel ton nižje.
62. Oznanil je angel. — »Slava Brezmadežni«.
63. Za Bogom častimo. — Traven.
64. Marija, o sladko ime. — Rihar.
65. Češčena kraljica, Marija češčena. — Rihar.
66. Marija kraljica, nebeška gospa. — Rihar.
67. Že slavčki žvrgolijo. — Dva napeva: Aiblinger in Rihar.
68. Spet kliče nas venčani maj. — Ne vem, čigava.
69. Cvetke trgam. — Vavken.

70. O Marija, ti cvetlica. — Vavken.
71. S cveticami te venčamo. — Belar.
72. Tebe Marija želim proslaviti. — Neznani skladatelj.
73. Ti, o Marija. — Hribar. To zna vsakdo in se pri petju to pozna.
74. O Marija, naša ljuba mati. — Rihar. Pri tej pesmi se celo orgelski fortissimo le malo sliši, kadar je polna cerkev ljudstva.
75. Veš, o Marija, moje veselje. — Potočnik.
76. Veselo pesem, jezik moj. — Ne vem, čigava je, slišal sem jo na Trebelnem pri Mokronogu.
77. Ko zarja zjutraj se razgrinja. — Rihar.
78. O Brezmadežna. — Sicilijanski napev.
79. O devica pomočnica. — Dva napeva: Sattner in Avgust Leban.
80. Marija, skozi življenje. — Miglič.
81. Vrtec zali svet'ga raja. — Neznani komponist.
82. Slavo pojte dol, višava. — Slišal sem jo na Trebelnem.
83. Prisrčno pozdravlja te zemeljski krog. — »Slava Brezmadežni.«
84. O Marija, naša mati. — Rihar.
85. O devica, zvezd kraljica. — »Slava Brezmadežni«, mešan zbor, I. izdaja.
86. Zapojte jeziki vse zemlje sladko. — Belar.
87. Kristjani Marijo častimo. — Ne vem, čigava je, slišal sem jo v Mariboru.
88. Češčena bodi, o kraljica. — Rihar.
89. Marija, Marija premila. — Rihar.
90. O Marija, moje želje. — Hladnik.
91. O sveta devica, glej večno ti čast. — Belar.
92. Struna moja. — Hladnik.
93. Vsi zbori zadonite. — Hladnik.
94. Večerni zvon. — Ferjančič.
95. Vse prepeva. — Vavken. Pri sklepu šmarnične pobožnosti jo tako lepo zapoje, da ima marsikdo solzno oko.
96. Pri tebi, o Marija, zbrane. — Hribar. (Samo pri shodih dekliške Marijine družbe.)
97. O pogledj, Alojzij mili. — Mašek.
98. Angelska lilija. — Star napev.
99. Pridi vsa krščanska čreda. — Rihar. (Sv. Peter in Pavel.)
100. O sveta brata slavljenja, Ciril Metod. — Foerster.
101. God svetnika zavetnika. — Foerster. (»Cecilija.«)
102. Angel božji, ki me vodiš. — Star napev.
103. Bog oče, ki v nebesih kraljuješ vekomaj. — Iz Spindlerjeve zbirke.
104. Hvala večnemu Bogu. — Haydn.
105. Tantum ergo. — Znajo štiri napeve: Koralni, Hribar, Es, Foerster 12 in iz »Slava Brezmadežni« I. izdaja.

Pri litanih odpojemo skoro vse odpeve iz Grumove zbirke. Vse te pesmi smo se naučili v približno sedmih letih in jih poje več sto ljudi. Posebno močno je petje, kadar ni žegnanja pri kakšni podružnici in pridejo k sv. maši vsi v farno cerkev.

Da ljudstvo ve, kaj se bo pri sv. maši pelo, so pa v cerkvi na štirinajstih vidnih mestih tablice, na katerih so napisane, po vrsti kot se pojo, številke pesmi iz knjižice »Pojte«. Preden prične ljudstvo peti, zaigram nekaj taktov dotične pesmi, da vedo, kako hitro in na katero melodijo se pesem poje, ker nekatere pesmi znajo na več melodij.

Večino pesmi igram iz Premrlove »Ljudske pesmarice«, iz »Slava Brezmadežni«, iz »Cecilije«, iz Kosijevih zbirk, iz Holmarjeve »Slava Bogu«, iz Spindlerjeve »Jezus blagoslovi nas« itd.

Pojo večinoma večglasno, le nekaj pesmi, ki so tako prirejene, da se ne morejo pridružiti drugi glasovi, pa prav lepo pojo enoglasno. Zborovim pevcem je na prosto dano, ali pridejo k ljudskemu petju ali ne, ker so obvezni priti k prvi sv. maši ob 6, takrat pa pridejo večinoma vsi. Ker pride vsako nedeljo enkrat ves zbor na kor, zato pa takrat lahko pojemo težje pesmi. Pri sv. maši ob 8 poje zborov naraščaj, okrog petindvajset po številu. Pojo približno iste pesmi, kot jih poje ljudstvo ob 10. Pri tem naraščaju se usposablajo pevci za zbor in pa veselje dobijo za ljudsko petje. V približno sedmih letih sem že imel pri tem zborovem naraščaju okrog 200 šolarjev, ki jih učim dvakrat na teden. Vsako leto jih nekaj izstopi, ko dokončajo šolo; ob pričetku šolskega leta pa zopet pridejo novi. Pravega ljudskega petja ni mogoče vpeljati, če se ne prične pri otrocih in pa pri Marijinih družbah. Kadar mladina vsa poje, potem pritegne tudi starejše za seboj.

Razumljivo je, da tiste pesmi ljudstvo bolje poje, ki so splošno znane, katere že dalj časa zna in katere se večkrat pojo.

Prepevaj Gospodu vsa zemlja! Psalm 95.

Dva glasbena tečaja.¹

Praktični poučni tečaj za nemške in inozemske profesorje glasbe v Frankfurtu o/Oderi, od 7. do 27. julija 1930. Osrednji zavod za vzgojo in pouk snuje praktičen tečaj za profesorje glasbe v »Musikheimu« (Glasbenem domu) v Frankfurtu o/Oderi. Ta tečaj, ki odgovarja želji številnih udeležencev pedagoškega tečaja za glasbo preteklega leta, ima namen, da uvede Nemce in inozemce v prakso modernega glasbenega vzgojeslovja, poleg zbornih vaj in glasbenih predavanj, poleg uvajanja v tonika-do in Eitzovo metodo ter osnovnega pouka o izgovorjavi. Udeleženci tečaja prisostvujejo dopoldne in popoldne predavanjem, vajah in praktičnim poizkusom. Pogoj je, da udeleženci razpolagajo z gotovo skušnjo v prakticiranju glasbenega vzgojeslovja.

Zavod nudi prostora za 30 oseb. Stroški za udeležbo pri tečaju so 60 nemških mark (840 Din) in dnevno 4 nemške marke (56 Din) za penzijo.

Poučni tečaj o glasbenem vzgojeslovju za inozemce, od 23. junija do 6. julija 1930 v Berlinu. Osrednji zavod za vzgojo in pouk snuje pod vodstvom gosp. Kestenberga, ministerialnega svetnika, svoj tretji poučni tečaj o glasbenem vzgojeslovju za inozemce. Ta tečaj se bo vršil v Berlinu od 23. junija do 6. julija 1930.

Zeleti je le, da se udeleže tega tečaja tudi Nemci v svrhu, da se snidejo na poprišču glasbene pedagogike v stvarnem soglasju in iskrenem sodelovanju med seboj in z inozemskimi udeležniki. Razen predavanj odličnih glasbenikov in pedagogov naj pokaže tečaj vse ustave, ki imajo kaj stika z moderno glasbeno odgojo, in naj nudi udeležnikom priliko, prisostvovati glasbenemu pouku po raznih konservatorijih; dalje naj omogoči, da spoznajo najodličnejše zasebne in državne zavode, n. pr. Narodno akademijo glasbe s šolo za orkester, seminar za glasbenike, fonogramski arhiv, šolo za TSF, laboratorije za preskušanje TSF in zvočne filme; akademijo za versko in šolsko glasbo, združeno z glasbeno šolo za mladeniče. V načrtu so tudi poseti glasbenih zbirk v državni knjižnici (zbirke glasbil). Veliko važnost polagamo na uvajanje v umetnost izgovorjave.

¹ Od Osrednjega zavoda za vzgojo in pouk, oddelek za glasbo, smo dobili obvestila o dveh glasbenih tečajih, ki se bosta letos vršila v Nemčiji. Obvestila so nam bila poslana v francoskem jeziku. V slovenščino jih je prevedel g. dvorni svetnik prof. dr. Josip Mantuani, za kar mu izrekamo najtoplejšo zahvalo. Uredništvo.

Udeležniki tečaja dobe za vsa tri operna gledališča v Berlinu vstopnice po znižanih cenah, se morejo udeleževati številnih koncertov kakor tudi odličnih sprejemov v umetniškem domu in v palači Monbijou. Posetili bodo tudi palače in vrtove v Potsdamu.

Udeležniki tečaja imajo priliko, da posetijo po sklepu še predstave v Münchenu in Oberammergauu z voznimi listki na železnici in vstopnicami po znižanih cenah.

Vsa vprašanja je nasloviti neposredno:

Musikabteilung des Zentralinstituts für Erziehung und Unterricht, Berlin W. 35, Potsdamer Str. 120.

Udeležnina za tečaj je 40 nemških mark (560 Din).

Vpisnina 5 nemških mark (70 Din).

Organistovske zadeve.

Seja društva organistov za ljubljansko škofijo se je vršila dne 21. februarja t. l. Sprejeti so bili v društvo sledeči novi člani: Slatnar Mavricij, Smlednik; Planinšek Martin, Tržič; Jančar Jernej, Prežganje; Pirnat Jernej, Ljubljana; Košnik Martin, Cirknica. — Odobrenih je bilo nekaj že podeljenih podpor. Dovoljena je bila na seji ena podpora. Sklenjeno je bilo, da vsi oni člani, ki še niso plačali članarine za leto 1928, prenehajo biti člani društva. Glede ankete, ki jo namerava sklicati škof. ordinariat radi pokojninskega zavarovanja organistov, je bil storjen sklep, da se društvo drži pri anketi stališča, naj se zavarujejo brez izjeme vsi organisti. Pač pa bi naj pokojninski zavod skušal olajšati to vprašanje s tem, da ne bi zahteval zavarovanja tudi za nazaj, ker ravno vsled tega pridejo večkrat take težave, da organist potem sploh ne pride do zavarovanja.

Ker je zelo važno in v veliko korist za društvo in posamezne člane, da ima društvo vedno v pregledu izpraznjena in na novo zasedena službena mesta, je bilo sklenjeno, da se društvo obrne na škof. ordinariat s prošnjo, naj bi od gg. župnikov zahteval, da vselej, kadar organist nastopi službo ali jo zapusti, sporoči g. župnik to ordinariatu, kateri potem društvo o tem obvešča.

Da bo imel vsak član in tudi drugi organisti, ki še niso člani društva, na vpogled v društvena pravila, je bilo sklenjeno, da jih prinese v celoti »Cerkveni Glasbenik«.

ZALOSTNO STANJE KOROŠKIH ORGANISTOV IN CERKOVNIKOV.

Ko čitam naš »Cerkveni Glasbenik«, in premišljam cerkvenoglasbene razmere v ljubljanski škofiji ter napredek v socialnem in muzikalnem oziru, me nekaka otožnost obide, če si predočim razmere na Koroškem. V predvojnem času smo se vsekako trudili, v vseh ozirih sporedno iti z organisti onstran Karavank, ali danes so razmere veliko drugačne. V predvojnem času je tukajšnja cerkvena glasba nekako dohajala smernice in priloge, ki jih je dajal naš list. Poznal sem takrat nemara vse cerkvene zборе na slovenskem Koroškem, in pribiti moram, da so organisti iz celovške, celjske in ljubljanske orglarske šole skušali nekako tekmovati med seboj v napredku. Organizator tega napredka pri nas je bil rajni dr. Martin Ehrlich, ki je v hotelu Trabesinger v Celovcu prirejal poučne sestanke in tekme posameznih zborov. Nočem navajati imenoma župnij, kjer je bila cerkvena glasba takrat na vrhuncu, ker bi s tem mogoče v ozadje postavil župnije, ki so tudi stremile po svoji moči za napredkom, in kazale živo zanimanje za napredno glasbo. A danes — Namesto naprej smo jo ubrali nazaj, in pogrevamo že sto in stokrat prepete pesmi, še več, uberemo jo tudi kar na pamet, in ne manjka veliko za matuzalemov takt

es, tam, tam, es, tam, tam, ki mika fanta v stolu na valček. Tudi prav nikdo se ne čudi, če jo v kaki fari samozavestno primaha ženkica sveče prižigat, ali ofer pobirat. Naše gmotno stanje je v tako revnem položaju, kot še nikoli ni bilo. Stari avstrijski zeksar in krona sta zginila in jih ni več; nadomestila sta jih groš in šiling, ki pa na noben način nočeta zapeti paritetni unisono s prvima dvema. Nobeno čudo ni, če zasluži organist ali cerkovnik mesečno le pet do deset šilingov, in radi tega so jo ubrali štajerski in kranjski organisti preko mej, in njih mesta so zasedle kakšne frajle ali kdo drugi, ki je mislil, da je organist, oziroma komur se je zljubilo igrati vbogajme. Da takšne razmere cerkvene glasbe ne pospešujejo, bo gotovo jasno. Ni moj namen samo kritizirati, ampak pokazati stanje, kakršno je. Rečem še enkrat, da se nismo premaknili po vojni za en las naprej, pač pa gremo nazaj.

Lučovníkovi učenci iz orglarske šole v Celovcu so si večina, kar je še živih, izbrali druge poklice, največ v državnih službah, naraščaja pa ni. Šel je zeksar, šla je krona, in kolektura je v zadnjih zdihljajih, mi pa gledamo nove disonančne skladbe z disonančnim čutom naših revnih plač. Simon Kozian.

PREMEMBE V NADZORNIŠTVU ORGANISTOV.

Za kranjsko dekanijo je imenovan za nadzornika organistov: Franc Zabret, stolni vikar v Ljubljani.

Za moravško dekanijo pa: Leopold Govekar, kaplan v Dobu.

PRAVILA DRUŠTVA ORGANISTOV V LJUBLJANSKI ŠKOFIJI s sedežem v Ljubljani.

I. Ime in pokrovitelj društva.

§ 1.

Društvo se imenuje »Društvo organistov v ljubljanski škofiji«. Svoj sedež ima v Ljubljani.

§ 2.

Pokrovitelj društva je vsakokratni knezoškof ljubljanski.

II. Namen društva.

§ 3.

Namen društva je:

- a) družiti organiste v ljubljanski škofiji v svrhu medsebojnega spoznavanja, čim večje stanovske zavednosti in strokovne izpopolnitve,
- b) braniti pravice organistov in jim nuditi moralno pomoč,
- c) podpirati člane s posredovanjem pri oddaji služb,
- č) se potegati za čim večje zboljšanje njih gmotnega položaja,
- d) podeljevati članom gmotno podporo in to predvsem v bolezni, onemoglosti in nezagrešeni brezposelnosti,
- e) podpirati vdove in sirote organistov.

III. Sredstva društva.

§ 4.

V dosegu namena služijo:

- a) izdajanje društvenemu namenu primernih spisov in poročil v »Cerkvenem Glasbeniku« in v lastni založbi,
- b) prirejanje cerkvenoglasbenih tečajev,
- c) zborovanja in društveni sestanki,
- č) vpisnina, članarina, podpornina in ustanovnina,
- d) vdovski sklad,
- e) darovi in volila.

IV. Članstvo.

§ 5.

Društvo ima: a) redne, b) podporne, c) ustanovne in č) častne člane.

- a) Redni člani morejo biti vsi pri katoliških cerkvah službujoči organisti in pevovodje; aktivni in upokojeni.
- b) Podporni član more postati posameznik in društvo, ki plača vsako leto najmanj 25 Din.
- c) Ustanovni člani plačajo enkrat za vselej najmanj 250 Din.
- č) Za častnega člana more občni zbor imenovati osebo, ki si je za pospeševanje društva pridobila posebnih zaslug.

V. Dolžnosti članov.

§ 6.

Redni člani so dolžni:

- a) plačati vpisnino in prispevati letno članarino, kakor jo določi občni zbor,
- b) spolnjevati društvena pravila in podpirati društvene namene,
- c) udeleževati se društvenih zborovanj in sestankov,
- č) javiti vodstvu društva vsako premembo službe, bivališča in plačilnih razmer.

VI. Pravice članov.

§ 7.

Redni člani imajo pravico:

- a) staviti predloge, glasovati, voliti in voljeni biti,
- b) udeleževati se društvenih prireditev,
- c) uživati vse koristi, ki jih društvo nudi.

§ 8.

Podporni, ustanovni in častni člani imajo pravico udeleževati se društvenih zborovanj in prireditev ter staviti predloge; nimajo pa pravice glasovati, voliti in voljeni biti.

VII. Društveno vodstvo.

§ 9.

Društvo vodijo:

- a) občni zbor,
- b) društveni odbor.

§ 10.

Občni zbor tvorijo redni člani. Sklepčen je, ako je navzoča vsaj četrtina članov. Ako četrtina članov ni navzoča, se vrši čez pol ure nov občni zbor, ki je sklepčen ne glede na število navzočih. Občni zbor sklepa z večino glasov; pri enakem številu glasov odloča predsednik.

§ 11.

Občni zbor sklicuje predsednik oziroma njegov namestnik enkrat v letu.

V področje občnega zbora spadajo:

- a) poročila odbora, preglednikov in razsodišča,
- b) volitev odbora, dveh preglednikov in razsodišča,
- c) sklepanje o premembi pravil,
- č) sklepanje o razdružitvi društva, pri katerem morata biti navzoči vsaj dve tretjini članov.

§ 12.

Društveni odbor obstoji iz:

- a) predsednika,
- b) podpredsednika,
- c) tajnika,
- č) blagajnika,

d) treh odbornikov in treh namestnikov.

Voli jih občni zbor pismeno ali ustno za dobo enega leta.

§ 13.

Odbor se shaja po potrebi. Sklepčen je, ako se je vsem odbornikom pravočasno naznanilo in ako so poleg predsednika ali podpredsednika navzoči vsaj še trije odborniki. Sklepa se z večino glasov. Predsednik vedno glasuje. Pri enakem številu glasov odločuje predsednik. Odbor oskrbuje vse društvene zadeve, ki so obsežene v § 3., razen tistih, ki spadajo v področje občnega zbora; poleg tega:

- a) sprejema in izključuje člane,
- b) izplačuje podpore,
- c) oskrbuje društveno premoženje,
- č) podaja letna poročila in račune.

§ 14.

Predsednik ali njegov namestnik zastopa društvo, predseduje odborovim sejam in občnemu zboru in vodi razprave. Vsa razglasila, pisma in potrdila podpisuje predsednik ali njegov namestnik in en odbornik.

VIII. Prepíri med člani.

§ 15.

Prepire, ki nastanejo v društvu, razsoja razsodišče petih članov, ki jih veljavno voli redni občni zbor. Razsodišče skliče v slučaju potrebe društveni predsednik. Razsodišče izvoli iz svoje srede predsednika z večino glasov. Ako se volitev tem potom ne more izvršiti, odloči predsednikov žreb. Razsodišče sklepa z večino glasov. Pri enakem številu glasov odloča predsednik razsodišča.

IX. Izstop in izbris iz društva.

§ 16.

Vsak član more izstopiti iz društva, kadar hoče; s tem izgubi vse pravice do društva.

§ 17.

Odbor more izključiti člane, ne da bi mu bil dolžan povedati razlog. Kdor kljub dvakratnemu opominu ne plača članarine, se izbriše.

X. Razdružitev društva.

§ 18.

Društvo se razdruži:

- a) ako to sklene občni zbor z dvetretjinsko večino glasov,
- b) ako ga razpusti oblast.

Društveno premoženje se vloži obrestonosno v kak denarni zavod tako dolgo, dokler se ne ustanovi novo društvo organistov, ki bi imelo enak smoter kakor prejšnje.

§ 19.

Če se tako društvo v desetih letih ne bi ustanovilo, se uporabi društveno premoženje za napravo ustanove za vdove in sirote organistov s posebnim ozirom na zapuščene vdove bivših članov. Pravico podeljevati ustanovo ima knezoškofijski ordinariat v Ljubljani.

Stanko Premrl s. r.,
blagajnik.

Iv. Zdešar s. r.,
predsednik.

U. br. 3831.

III.

Ne prepovem preosnove društva po vsebini pričujočih pravil.

V Ljubljani, dne 27. marca 1929.

Velikega župana ljubljanske oblasti zastopa:
Andrejka s. r.

Koncertna poročila.

I. Koncerti v Ljubljani. 10. februarja se je vršil v Filharmonični dvorani čako uspel komorni večer skladb Slavka Osterca. Izvajale so se sledeče Osterčeve skladbe: Ciacona za violo in klavir, ki sta jo podala g. Šušteršič in gospa Osterc, štiri šaljivke za sopran in dva klarineta, izvajali so jih gđ. Meze in gg. Gregorec in Rueh, Koncert za oboo, basklarinet, rog in violo v 3 stavkih, izvajali gg. Flego, Gregorec, Hafner in Šušteršič, Vstajenje, samospjev za sopran in violo, pela gđ. Meze, spremljal g. Šušteršič, 4 Gradnikove pesmi za kontraalt in godalni kvartet, pela gđ. Golobova, spremljali gg. Pfeifer, Stanič, Šušteršič in Bajde, sonata za violino in klavir v 3 stavkih, izvajala g. prof. Ivančič in gospa Osterc. Vse te skladbe so pomembne, krepke in odločne po svojih temah, v kontrapunktičnem in formalnem oziru temeljito izpeljane. Res da igrajo disonance v njih veliko vlogo, pa se večinoma ne slišijo preveč trdo in neprijetno. Poslušalci so se v tej sicer novi a hkrati v mnogočem na zdravo staroklasično se opirajoči glasbi brž in lahko udomačili in ji povečini z užitkom sledili. G. skladatelju kakor tudi vsem izvajalcem na lepi in poučni prireditvi čestitamo. — Isti večer je, Zel. glasb. društvo »Sloga« priredilo v Ljubljanskem dvoru prvi »Sonatni večer«. Spored: eno Beethovnovno, eno Griegovno in eno Dvořakovo sonato za gosli in klavir sta odigrala gg. Jeraj in Svetel. Pred koncertom je bilo predavanje o »Umevanju glasbene umetnosti«. — 24. februarja je Narodno železničarsko glasbeno društvo »Sloga« priredilo v frančiškanski cerkvi cerkven koncert. Sodelovali so mešani zbor »Sloge«, operna pevka ga. Ribičeva (sopran), operni pevec g. Marčec (tenor), g. Premič (bariton), g. kapelnik Neffat (orgle), orkester pa so sestavljali člani Ork. društva Gl. Matice in člani društvenega in opernega orkestra. Koncert je vodil g. H. Svetel. Izvajale so se Otto Mallingove Slike iz Svete dežele za soli, mešani zbor, orkester in orgle, H. Walford Daviesova Slovesna melodija za godalni orkester in orgle ter Saša Šantlova Slavnostna staroslovenska maša za peteroglasni mešani zbor, soli, orkester in orgle. Mallingove »Slike iz Svete dežele« (Jeruzalem, Betanija, Mrtvo morje. Velikonočno jutro, Nazaret in pri Jakobovem vodnjaku) so zložene v plemenitem, nekako poljudnem oratorijskem slogu, ki se v njem prijetno in učinkovito menjavata solo in zbor, podprta po jasni, topli in deloma precej izraziti orkestraciji. Te »slike« so prav hvaležna glasba in bi bilo prav, če bi jih izvajali tuintam še drugi zbori, četudi le z orglami ali vsaj z nekaj instrumenti. Daviesova »Slovesna melodja« se mi zdi manj in premalo izrazita in učinkovita; name vsaj ni napravila vtisa. Šantlova maša je solidna, zmerna cerkvena glasba, ki se brez posebnih viškov naravno in logično razpleta. Deloma homofona, tu in tam kontrapunktično-tematično razvita, ne dela niti zboru niti orkestru posebnih težav. V celoti je napravila dober vtis. Koncert je bil kar najbolje obiskan. — 10. marca je Orkestralno društvo Glasbene Matice ob svoji desetletnici dalo v Unionu jubilejni simfonični koncert. To je bil v tekoči sezoni po daljšem presledku zopet večji in pomembnejši svetni koncert, ki je zanj vladalo veliko in splošno zanimanje. Koncert se je vršil pod pokroviteljstvom ge. Gabriele Sernečeve, soproge bana dravske banovine. Orkester, sestojč iz članov Orkestralnega društva, gojencev državnega konservatorija, opernega orkestra in godbenikov muzike dravske divizijske oblasti, je pod L. M. Škerjančevim vodstvom izvajal Cesar Franckovo simfonijo v d-molu, obstoječo iz treh stavkov, L. M. Škerjančev Preludij in Scherzo ter Fr. Lisztov klaviški koncert v es-duru, ki je v njem kot pianist-solist nastopil naš prvovrstni virtuoz Ivan Noč. C. Franckovi simfoniji se pozna, da se je njen oče — znameniti belgijski skladatelj, ki je od mladih let do smrti živel kot organist in profesor konservatorija v Parizu — največ ukvarjal s cerkveno glasbo in so na tem — četudi marsikomu malo cemu — polju rasle korenine njegove danes vsestransko priznane simfonične

glasbe. (Enako kakor pri Brucknerju.) Franckova glasba je občutena, teme jasne, plastične, umljive, v harmonijah prevladuje blagoglasje, črta glasbenega oblikovanja je široka, kontrasti instrumentalnih barv se pogosto in učinkovito menjavajo, narastki na pedalnem tonu so silni. V drugem stavku, ki ga je sama nežna in gorka melodija, uporablja Franck — kakor že to navada v simfoničnih mirnih in spevnih stavkih, razne solo-instrumente: krasno doni v začetku harfa ob spremljevanju godalnih pizzikato, potem nastopi angleški rog, pa zopet rog in klarinet, čeli itd. Finale pri- naša motive obeh prvih stavkov. Simfonijo je dobro zasedeni orkester odigral povečini s primernim in potrebnim zanosom in ognjem, tupatam pa smo si želeli še večje točnosti in večjega poleta, kar bi to veličastno simfonijo prikazalo še v lepši in mo- gočnejši luči. Škerjančevi skladbi sta se v Franckovi in Lisztovi družbi slišali kot močno eksotični in apartni. Brezdvomno sta zanimivi, instrumentacija prevejana. Pre- ludij je prav za prav bolj podoben kapriču ter kaže kakor na ritmu zgrajeni Scherzo semtertja reminiscence na druge avtorje; tudi je Scherzo zložen pod vplivom Jazz- banda. Izredno srečno je bila izvedena tretja točka sporeda: Lisztov klavirski koncert v Es-duru, ki je v njem — dasi tehnično kar najtežjem, na največjo možno virtuoznost preračunanem klavirskem partu — briljiral g. Ivan Noč. S svojo čudovito igro je po- tegniti za seboj tudi orkester in tako je ta točka bila zares višek tega jubilejnega koncerta. G. Noč je po viharjem ploskanju in navdušenju občinstva — ki ga je bila Unionova dvorana ta pot zopet polna — dodal še več izbranih klavirskih točk. Orke- stralnemu društvu k njegovi 10 letnici in k vsemu dosedanjemu plodovitemu instru- mentalno-glasbenemu delovanju tudi podpisani in v imenu našega lista in Cecilijinega društva najiskreneje čestitam.

II. Koncerti drugod. Pevski zbor ljubljanske Glasbene Matice že koncertiral s sporedom, ki ga je izvajal na turneji po Franciji, 19. januarja v Hrastniku, 2. febr. v Celju, 9. febr. na Viču, 9. marca v Mariboru, 10. marca v Ljutomeru in Ptuj. — Pevski zbor Mariborske Glas- bene Matice pa je imel svoj XIX. koncert 3. febr. v Mariboru. Vodil ga je novi društveni pevovodja prof. V. Mirk. Koncert se je vršil v proslavo dr. Benjamin Ipavčeve stoletnice. — V februarju sta koncertirala v Mariboru tudi dva ruska umetnika: prof. Nikola Nagačevski, absolvent predvojne moskovske šole, sedaj prvi tenor bukarške opere, in profesorica Nina Ilnički, pianistinja. — 2. februarja je bil pevski koncert Kat. izobr. društva v Konjicah. — 15. februarja sta koncertirala v Kočevju operni pevec Angel Jarc in skladatelj Marij Kogoj. — 23. febr. je koncertirala v Ljutomeru violinistka gospa Brandl iz Maribora, spremljala jo je gđe. Zacherl. — Pevsko društvo »Slavec« v Teharjih je imelo pevski koncert 23. febr. v Teharjih. — 1. marca se je vršil dobrodelni koncert violinskega virtuoza Igona Drucknerja in pianista Mirka Trosta v Kočevju. — 2. marca je cerkveni pevski zbor v Dobu priredil pevski koncert. Vodil ga je organist-pevovodja Mazovnik. — 9. marca je Glasbena Matica v Celju proslavila svojo desetletnico s koncertom. Pevske točke je vodil g. Ciril Pregelj, instrumentalne g. ravnatelj Karel Sancin.

St. Premrl.

Dopisi.

Ljubljana-Novo mesto. Naj se po dolgem času zopet enkrat oglasim v našem glasilu. Zadnja tri leta sem vodil tretjeredni pevski zbor naše novomeške cerkve. To je namreč zbor, ki vzdržuje cerkveno petje pri samostanskih opravilih: ob nedeljah ob 8, popoldne pri litanijah in tudi med tednom prve petke, šmarnice itd. Ob 9 pojejo pri gimnazijski maši dijaki in ob 10 šolarji.

Prevzel sem zbor po gosp. nadzorniku Gradu, ki je sedaj vodja v Mostah. Mešani zbor je bil dokaž dobro izvežban. Ker je pridno pohajal dvakratne tedenske vaje, sem ga mogel še bolj spopolniti, posebno z ozirom na dinamično in agogično prednašanje.

Ako namreč tega ni, ali vsaj v dovoljni meri, je petje preveč enolično, brez pravega življenja in umetnosti. Ne rečem, da se mi je to povsem posrečilo, a doseglo se je precej.

Proizvajali smo do malega vso novejšo in najnovejšo cerkveno glasbeno literaturo. Vmes smo vzeli tudi nekaj starejših pesmic, da se ustreže okusu tudi manj izobraženega občinstva. Načelo moje in vsakega pametnega pevovodje je, da nudi v svojih programih poleg umetnih tudi bolj preproste skladbe, saj ljudje niso in ne morejo biti vsi enako dostopni za boljšo glasbo, kakor tudi pridigar ne sme in ne more govoriti samo za inteligenco, kadar ni ta v večini, ker bi ga vsi gotovo ne umeli, če bi previsoko govoril. Kadar so bile pete in slovesne maše, smo seveda tudi na koru vedno peli v liturgičnem jeziku maše: Griesbacherjevo *Stella maris*, p. H. Sattnerjevo *Missa seraphica*, Filkejevo *Ludwigsmesse*, p. A. Hribarjevo *Tota pulchra*, Försterjevo *Cecilijino*, Schweitzerjevo *Schutzengelmesse*, vsako po večkrat s času primernimi koralnimi ali pa Griesbacherjevimi introiti, graduali, ofertoriji od Trescha in drugih.

Pred-, med- in poigre sem vedno igral iz raznih zbirk: Rink, Premrl, Hesse, Volkmar, Brosig, Trenkner, Diebold in drugih. Stojim na stališču, ki je bilo tudi tu že poudarjano, da ne igraj orglavec na pamet ali pa sproti komponujoč. Edino tako se lahko varuje neizogibnega ponavljanja naučenih fraz in raznih spominov, ki jih tolikokrat slišimo pri sicer dobrih muzikih, kateri preveč zaupajo vase in v svojo umetnost, tako da iz nekaj stavkov že vemo: danes pa sedi za orglami ta in ta. Enako sem gotovo po pravici, zoper stereotipno kadenciranje pred začetkom spevov. Ali se res ne more naučiti zbor paziti na orglavca, da bi vedel kdaj začeti? Nič ni bolj zoprnega nego poslušanje kar cele intonacije natančno v legi začetnega akorda. Tako ne ravnaajo dobri organisti in vendar ne bo zbor napačno začel, ako je količkaj izurjen in pazljiv.

Ljudskega petja drugače ni bilo, kakor pri petih litaniyah, ko je cela cerkev navdušeno odpevala. To je bilo posebno majnika v začetku, na koncu in ob nedeljah.

Številčno je zbor variiral od 15—24 glasov in tudi več. Nekaterikrat so sodelovali tudi p. n. gg. učitelji, kakor Puš, Grad, Skebe in drugi. Vsa čast jim, da so tako pomagali poviševati lepoto službe božje.

Ko sem začel majnika bolehati, sem prosil vodstvo naše provincije za zdravljenje v Wörishofenu in prestavo v meni bolj ugajajoče podnebje Ljubljane.

Moj naslednik je gosp. šolski vodja Skebe, ki nadaljuje moje delo v občno zadovoljnost. Bog živi njega, marljivi in navdušeni cerkveni zbor in obenem velikodušnega in požrtvovalnega mecena p. Henrika! Tako bo sigurno ostal zbor na dosedanji višini, vedno napredujoč in veljal kot najboljši cerkveni zbor daleč naokrog.

Ljubljana, 30. januarja 1930.

P. Ferdinand Zajc, organist.

Vaše. Vaše je trg, vsaj imenuje se. No seveda, zato so pa tudi, kajpada — napredni. Toda samo toliko, da mi je tu težko dobiti pevcev. Nekaj jih če sicer, ki bi jih ravno tako ne smel imenovati. Toda, prvi nima veselja, ali ne poklica, drugi je pa že pel na koru, bil že kolikor toliko izvežban; pa se je skušal iz enega ali drugega vzroka. Zato imam pevce oddaljene pol ure ali še delj; peti na koru je pa treba vsako nedeljo in vsak praznik trikrat. Imam sedaj 6 sopranov, 5 altov, en sam tenor in dva basa. Toda dekleta niso vse enako dobre, par celo novink; zato morajo boljše res precej žrtvovati, da pridejo pri tej oddaljenosti dvakrat ali celo trikrat na kor. Imam vaje dvakrat na teden, vmes pa še novinke. Učimo se sedaj iz Božjih spevov, Vodopivec. Dopadajo mi njegove za sv. Rešnje Telo in velikonočna št. 57, kakor tudi Premrlova »Kristus je vstal«. Tudi ljudsko petje se pričinja, kar me prav veseli. Posebno pri petih litaniyah, ko sem imel malo pevcev na koru. Torej že iz tega stališča je ljudsko petje dobro došlo. Res je, da ima vsak organist povsod kake težkoče, a treba vztrajati, če si že enkrat pevovodja. Če boš pa ob to službo, boš gotovo nazaj želel. Kajti poznam ga, ki si je kupil posestvo, a je želel spodriniti organista v svoji fari, ki se je živel le s svojo borno plačo. — Upam, da kmalu dobimo že dolgo pogrešani Principal in tako bo še več veselja do splošnega cerkvenega petja.

Jos. Benko, organist.

Šmarje (Istra). Vlič. gosp. urednik! Zahvaljujem se Vam za pesem v čast sv. Kozma in Damijana, patronov tukajšnje koštabonske fars. Naša cerkev sv. Kozma in Damijana

je lična ter prostorna hiša božja, od starine božjepotna in ima še dandanašnji na veliko-nočni ponedeljek vsakoletno cerkveno slovesnost, številno obiskano. Tudi o čudežnih uslišanjih na priprošnje teh svetnikov-zdravnikov je še sveže izročilo.

Pri nas je več organistov, pa samoukov. Znak kaj ne, da ljudstvo rado poje v božjo čast. O kakšnem metodičnem pouku cerkvenega petja se pač ne more govoriti; na posluš se nauče, kar se da. Tako že desetletja. Glockovo mašo za moški zbor sem naučil; a ker baš tu organista ni, le duhovnik nekaj uči, se je pela samo enkrat, za blagoslovljenje nove cerkve sv. Marije v Šmarju. Da boste videli, da smo tudi visoko leteči, Vam povemo, da so se naučili celo Marijino, vašo »Pozdrav z neba iz dna src«. Skrbno, kar se pač dalo. — Pevcem, ki tvorijo razmeroma dober zbor, se je zdela lepa. Dalje »Danes odprto je sveto nebo«, tisto v es-duru, ki je splošno priljubljena. Tudi eno- in dvoglasne iz Cerkvene pesmarice so nam dobrodošle, ker ljudsko petje v cerkvi nam je živa potreba, da ostanejo verniki kraljevo duhovništvo. — Če bodo škofje ustanovili šole za organiste na pobudo sv. očeta papeža, bo tako storjen, nadajamo se, v teh škofijah velik korak naprej na polju cerkvene glasbe in v veselje sv. Duhu v hišah božjih po deželi.

Vdano Vas pozdravljam vdani

Anton Cerar, župnik.

Oglasnik za cerkveno in svetno glasbo.

Tri slovenske maše za mešani zbor in orgle zložil Emerik Beran. Odobril ljubljanski kn.-šk. ordinariat dne 30. novembra 1929, št. 3836. Založila Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani 1930. Cena partituri 36 Din, glasovom 5 Din. Skladatelj E. Beran nam je bil do sedaj na polju cerkvene glasbe malo znan, mnogi ga sploh še ne poznajo. Je po rodu Čeh, rojen 1868 v Brnu, kjer je tudi dovršil 1888 konservatorij. Od 1890. do 1898. je poučeval razne glasbene predmete na konservatoriju in drž. češkem učiteljsku v Brnu. Potem je bil profesor glasbe na drž. moškem učiteljsku in učitelj čela na šoli Glasbene Matice v Mariboru, od leta 1928. pa je profesor na konservatoriju v Ljubljani. Zložil je opero »Meluzino«, več simfoničnih skladb, več vokalnoinstrumentalnih del, 8 žalostink za zbor in pozavne in razne manjše skladbe. Tri sedaj izišle slovenske maše za mešani zbor in orgle kažejo svojevrstnega skladatelja. Njegova cerkvena glasba je resna, plemenita, deloma prav preprosto homofona, pa zopet strogo tematična, rahlo kontrapunktična. Po večini prevladuje diatonika, hromatiko srečamo bolj v prehodih; semtertja naletimo pa tudi na drzna modulacijska mesta. Zborovski stavek je po večini soliden, le tuptam nekoliko prost. Orgelski part se dostikrat tolikanj krije z zborovskim, da se mi pri nekaj spevih zdi nepotreben; drugod je zopet samostojen in vsled tega obligaten. Vsaka izmed teh maš obstoji iz Kyrie (Vstopa), Gloria (Slave) ozir. Credo (Vere) ali obeh skupaj, potem Darovanja (Ofertorij), Sanctusa (Svet), Benedictusa (Po povzdigovanju) in Agnus Dei (Sklep); vsako pa uvaja še blagoslovna pesem »Svetoc«. V nekaterih spevih se skladatelj mestoma poslužuje gregorijanskemu koralu podobnih melodij brez takta. Izraz »senza mensura« pri nas ni običajen; mi pravimo: v prostem ritmu ali prosto recitativno. Izraze za tempo in kar jih je še potrebnih, bi rajši videl v slovenskem jeziku. Besedilo je ponekod slovensko in staroslovansko. Beseda »vérujem« ozir. »vérujemo« ni rabljena vedno dosledno; brezdvomno je napačna deklamacija te besede v III. maši, kjer naletimo celo na naglas »verujemo«. Napačno je tudi začetno mesto v tem »Credo«: vérujmo, kjer velewnik ni na mestu, temveč more stati določnik »vérujemo«. V II. maši pa mora biti: V Boga Očeta verujemo. V celoti bodo te maše mnogim našim zborom dobrodošle. Peti jih bodo mogli ali cele, ali posamezne dele. Med posebno posrečene, izklesane in izrazite štejem n. pr. Benedictus v I. maši (basovski solo z orglami in zborom), Sanctus v II. maši (krepak, peteroglasen, z imitacijami dveh višjih in dveh srednjih glasov), Kyrie III. maše, ki se sliši, kakor bi peli litanije, in še več delov te maše. Sploh je v teh mašah marsikaj lepega, zanimivega in poučnega, kar

bo našim zborom dobrodošlo in bo moglo dobro vplivati tudi na naše cerkvene skladatelje. Zato skladbe priporočam.

St. Premrl.

Gastone Zuccoli: *Missa s. Francisci Assisiensis ad quattuor voces inaequales cum organo comitante* (sopranus, altus, tenor, bassus). Casa Editrice »Musica sacra«, Milano. Partitura 20 lir, glasovi po 1 liro 80 cent. — Ta latinska maša, ki jo je zložil tržaški stolni organist in profesor na Tartinijevem konservatoriju v Trstu, Gaston Zuccoli, je bila izvajana prvič v baziliki sv. Justa v Trstu 4. oktobra 1926 o priliki 700 letnega jubileja sv. Frančiška Asiškega. V Ljubljani je bila izvajana letos že dvakrat v stolnici sv. Nikolaja: prvič 16. februarja o priliki slovesnega obhajanja obletnice kronanja sedanjega sv. očeta Pija XI., drugič pa na praznik sv. Jožefa. Zuccolijevi maši, ki je že sama kot taka, zložena za mešani zbor in orgle, jako slovesna, sem podpisani oskrbel še instrumentacijo za orkester. V tej obliki: z orglami in orkestrom se je izvajala v Ljubljani in dosegla obakrat najboljši uspeh. Zdi se mi primerno in potrebno, opozoriti slovensko glasbeno javnost na to cerkvenoglasbeno umetnino in v pristno cerkvenem duhu zloženo delo. Zuccolijeva maša združuje strogi à capella slog z modernim cerkvenim slogom. Združitev obeh slogov nikakor ne moti, temveč prav dobro učinkuje. Teme so izrazite, krepke, plemenite; semterja, n. pr. v Gloria, v Credo in Sanctusu zelo dobro pridejo do veljave koralni motivi. Vsak mašni stavek — od Kyrie do Agnus — se čvrsto razvija in večinoma tematično razpleta. Kyrie in Agnus prinašata isto temo, ki jo pa skladatelj vsakokrat drugače obdela. Zanimive in jako učinkujoče so tudi zgostitve (stesnitve) teme v obeh teh spevih. Christe eleison je posebno zanimiv čeprav kratek; opozorim na varianto teme v orglah (zastanki) in na sijajno modulacijo pri vstopu basa, ki se v hitrem naraščanju dvigne do fes. Gloria je primeroma preprosta, a nudi prav hvaležna mesta za vsak glas; konča s kratkim, krepkim fugatom. Credo pričenja v mogočni homofoniji in prinaša izmenoma mirne stavke za poedine glasove, pa zopet veličastne unisonè kakor tudi polnoglasja, deloma kratke imitacije v zboru, konča pa z daljšim fugatom, čigar tema sama je dolga šest taktov in ki preide po parkratnem nastopu v posameznih glasovih v mogočno akordično sekvenco, padajočo po kromatični terci in sorodnosti, ter se prav pri sklepu še enkrat dvigne in v bogati melizmatiki prekipi iz pedalnega tona na prvotni toniki (F-dur) v subdominanto in tako plagalno izdoni. Najlepša dela maše pa sta po splošni sodbi Sanctus in Benedictus. Sanctus ima kakor besedilo tudi v uglasbitvi jasno začrtane tri dele. »Sanctus, sanctus, sanctus Deus Sabaoth« (prvi del) prinaša koralni motiv Sanctus iz maše »de Angelis«, nastopa po vrsti v sopranu, tenoru, basu in altu, ko se nato glasovi tematično dalje plečejo. Iz F-dura preide stavek čez C-dur v G-dur. Tu (II. del) prične basi v krepkem markatu »Pleni sunt coeli et terra«; glasovi nastopajo brž eden za drugim zgoščeni, tridelni takt se zamenja z dvodelnim; glasovi prikipajo v najvišje lege in sestavno ter v sekvenci homofono padajo in se ustavijo v frigijski kadenci v jasnem E-dur akordu. Po kratki modulaciji preidemo v F-dur in prične najmogočnejši in najumetnejši stavek te maše (III. del): polifonsko zloženi Hosanna in excelsis. Tema je melizmatična in se pozneje razvija še v novo melodiko, ki se v ponovno petih čistih kvartah navzgor vedno bolj oživlja. Hkrati raste stavek tudi iz mirnega Moderato v čvrstejšo brzino in dinamično iz p čez mf in f v ff. Konča se osmeroglasno. Benedictus prinaša nekoliko variirano in podaljšano temo iz prejšnjega »Hosana«, seveda v mirnem, in zelo nežnem načinu najprej v sopranu, potem v altu, potem v tenoru in končno v združenih glasovih, ki se povzpno v jasn in veličasten gis-dur, nakar skladatelj v spretno skriti enharmonični modulaciji preide nazaj v F-dur in se ponovi Hosanna iz Sanctusa. Tudi Agnus Dei je modulacijsko zelo barven: nastopa d-mol, ki čez a-, e-, h- in fis-mol preide v cis-mol, pa zopet v c-mol, nato v g-mol, potem v D-dur, C-Dur itd. ter še tik pred koncem uporabi neapolitanski akord (Es, g, b), da preide čezenj v končni D-dur.

Boljšim cerkvenim pevskim zborom Zuccolijevo mašo najtopleje priporočam. Imeli bodo z njo sicer kolikortoliko truda, a po premaganih težkočah tudi veselja, uspeha in užitka.

St. Premrl.

Pet postnih pesmi. Za mešani zbor in orgle zložil Anton Jobst. Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani 1930. — Jobstu ne manjka drugega kot nekoliko trdnejše in določnejše forme. Pri tolikem bogastvu barv njegovih harmonij bo ravno oblika tista, ki bo spojila objektivno ali subjektivno razgnane akorde. Najbrž zelo spretni orgelski improvizator prenese ves trenutni ogenj iz srca in instrumenta v partituro. Znano je itak, da so bili mnogi tehnično spretni glasbeniki obenem izvrstni skladatelji. Kljub temu je potrebno ograditi in utesniti prekipavajuča čuvstva v trdno obliko, kljub vsem harmonijam in akordom, ki so radi nešteti medsebojnih odnosov v svojem učinku le relativni in indiferentni. Forma dat esse rei. S tem pa ni rečeno, da mora biti oblika konvencionalna, stereotipna, ali sholastična, klasična. Lahko je nova in skladatelji so pogosto mislili na to. Celo v kontrapunktični skladbi ostane ta skrb, da si je kontrapunkt oblikovno mnogo pregantnejši, ker je po svojih pravilih že sam v sebi oblika. Kdor se hoče zavesti oblikovnih hib ali vsaj šibkosti, naj začne pisati kontrapunkt in bo kmalu na jasnem. Po obliki postane skladba estetsko lepša in praktično lažja. Skladatelj teh pesmi je vendar čutil tudi oblikovno in formalist bi s temi skladbami kot korektor ne imel pretežkega dela. Vprav zato, ker je čutil obliko, a jo je, morda zavestno, žrtvoval bujnim subjektivnim harmonijam, vprav zato korektorja ni treba. Izmed petero skladb je morda prva najlepša, v izrazu gotovo zelo osebna, originalna tudi v načinu aranžiranja: začno basi, nadaljuje mešani zbor v obliki melodične imitacije, sledita dva takta v enoglasju, konča moški zbor (gosp. skladatelj razpolaga, mislim, z dobrim zborom). Zanimivost druge je v tem, da je pevski part z izmenjavajočimi se glasovi vseskozi enoglasen, le kmalu po začetku zazveni šest terc. Sledi krajša, lažja v h-molu. Zato je četrta daljša, s poudarkom v orglah in v drugem delu še v zboru. Zadnja bi imela lahko v začetnih taktih zbora iz mola v dur naraščajočo sekvenco ozir. modulacijo, ko bi jo bil hotel skladatelj zapisati. Zbirka je tonično precej enotna, je nekakšen cikel: d-dur — h-mol — fis-mol; ena je v cis-molu. Naj si nabavijo organisti te pesmi svojega tovariša; naj jim bo njegov idealizem v pobudo. — Cena 25 Din za štiri liste lepega papirja in 8 strani jasnega litografiranega tiska ni previsoka, bila bi vseeno lahko še nižja.

Josip Klemenčič.

Narodne za moški, mešani in ženski zbor priredil Marko Bajuk. V Ljubljani 1930. Izdala in založila Jugoslovanska knjigarna. Natisnila Jugoslovanska tiskarna v Ljubljani. Cena 14 Din. — Naš izvrstni poznavatelj slovenske narodne pesmi je v pričujoči zbirki zbral deset naših jako priljubljenih narodnih napevov in jih v lahki, preprosti, a povsem vzorni obliki priredil nekaj za moški, nekaj za mešani in nekaj za ženski zbor. Petim pesmim je vrhu tega dodal še lepo in umetno varijanto, kjer uporablja — kakor že prej v nekaj izdajah — k prvotni harmonizaciji za zbor še samospev, družec se z zborom večkrat v nekaki kanonični obliki, včasih pa bolj homofonsko strnjeno. Zbirko moramo imenovati v vsakem oziru posrečeno in zasluži v polni meri, da si jo naši pevci in zbori nabavijo.

St. Premrl.

Fr. Walczynski: Missa in honorem s. Theresiae ab Infante Jesu ad III voces aequales. op. 174. Svojčas — zlasti pod Foersterjevim uredništvom prilog našega lista — je »Cerkveni Glasbenik« objavil marsikako skladbo g. Walczynskega, stolnega dekana v Tarnowu (Malopolska). Kakor njegove skladbe sploh, je tudi ta triglasna maša lahko izvedljiva, preprosta v vsem svojem ustroju, a lepa in hvaležna. Za zборе v ženskih samostanih kakor nalašč. Pisana je a capella.

Venec jugoslovanskih pesmi za citre in petje, priredil, izdal in založil Ivan Kiferle v Ljubljani. Vse pravice pridržane. V Ljubljani 1930. Tiskali J. Blasnik na sl. d. d., univerzitetna tiskarna in litografija v Ljubljani. Zbirka obsega 15 pesmi. Citrašem bodo dobrodošle.

Josip Pavčič: Deset slovenskih narodnih koračnic za klavir. Cena 8 Din. (Skladb nismo dobili v oceno.)

Mihael Rožanc: »Halo Radio-Ljubljana«, štiriročna klavirska koračnica. (V oceno je nismo prejeli.)

I maestri dell organo. Edizione universale di Musica per la liturgia cattolica. Bergamo. Ta italijanski glasbeni list, ki smo ga že parkrat priporočili, izhaja sedaj drugo leto in prinaša izključno orgelske skladbe. V letošnji januarski številki so izšle: D. Silverijeva *Armonia religiosa*, ki se izvaja s srebrnimi trobentami pri Sanctusu papeževe maše pri sv. Petru v Rimu, C. Adolfo Bossijeva *Aspirazione* (nežna skladba), Ciro Grassijev *Asperges me* (sijajen, za koncerte primeren preludij), Mel-Boniso *Preludij* v lahkem kontrapunktičnem slogu, Arnaldo Gallierov *Finale* v krepkem, novejšem kontrapunktičnem slogu in Martin Topiusov zanimiv *Finale* *»Gloria in excelsis Deo«* z deloma uporabljeno melodijo Haydnove zahvalne pesmi. — V februarški številki se nahajajo Improviso prof. Karla Calegarija, Offertorio Giov. Batt. Cossettija, I. Finale profesorja Gino Visona, Elevazione prof. Cesare Dobici, Postludio *»Benedicamus Domino«* Gastona de Zuccoli in Mo A. Heimov *Preludio*. Po večini te skladbe niso težke. Uredništvo lista *»I maestri dell organo«* želi in prosi, da bi prilistu sodelovali tudi jugoslovanski skladatelji. Tudi mi prosimo zlasti vse slovenske cerkvene skladatelje, naj se odzovejo in pošljejo v Bergamo primerne orgelske skladbe. Kakor lanski tako bo tudi letošnji letnik posvečen sedanjemu papežu Piju XI. o priliki njegovega zlatega mašniškega jubileja. — Vse naše organiste pa vabimo, naj si ta izborni glasben list naroče in ga proučavajo. Pomagal jim bo v glasbenem napredku in nudil vedno obilo novega, lepega, jako uporabnega orgelskega materiala. St. Premrl.

Naši glasbeni listi.

»Pevec« 1930, št. 1. in 2. prinaša uvodno besedo novega urednika prof. M. Bajuka. List bo izhajal zopet kot prej v polnem obsegu. Letos stopa s Pevsko zvezo vred v 10. leto. David Doktorič popisuje življenje 14. novembra 1863 v Kobaridu rojenega in 30. septembra 1895 v Devinu umrlega slovenskega skladatelja Andreja (Hrabroslava) Volariča. M. B. pričenja pisati o slovenski izreki. Slede poročila o delovanju Pevske zveze in raznih njenih okrožij. Omenjena je ugodna ocena M. Bajukove razprave *»Mera v slov. nar. pesmi«*, izšla v Sv. Ceciliji 1929. Sledi ocena *»Božjih spevov«* in slika pevskega zbora *»Gorjanci«* iz Novega mesta. V glasbeni prilogi se nahajajo sledeče pevske skladbe: E. Hochreiter mešani zbor *»Zimska«*, I. Ocvirkov mešani zbor *»Setev«*, V. Vodopivec moški zbor *»O večerni uric«* in S. Premrlov mešani zbor *»Slovanska pesem«*. »Pevec« stane celoletno 30 Din.

»Zboric« 1930, št. 1., prinašajo sledeče skladbe: A. Jobstov mešani zbor z orglami ali klavirjem *»Vnebovzetje Marijino«*, Fr. Juvančev moški zbor *»Šopek«*, od V. Mirka prirejeno narodno *»Djaurko mila«* za moški zbor in tenorski solo, ter S. Premrlov mešani zbor *»Moj dom«*. V glasbenoknjiževni prilogi sta dve Mirko Kunčičevi pesmi, dr. Josip Mantuani nadaljuje razpravo o slovenski operi (o Jakob Zupanovi operi *»Belin«*), Ludovik Zepič piše o turneji pevskega zbora Glasbene Matice po Franciji, Vladimir Pfeifer nasvetuje v članku *»Česa nam manjka«*, naj bi ustanovili centralni glasbeni arhiv. Slede poročila iz naših pevskih društev. List se spominja jubilarjev: Karla Bervarja, Janka Lebana, Janka Žirovnika in Ivana Ocvirka. Slede razne glasbene vesti itd. Ker je letošnje leto hkrati jubilejno leto *»Ljubljanskega Zvona«* (1905—1930), je orisana v posebni prilogi društvena zgodovina, opremljena z mnogimi slikami, razni slovenski skladatelji in prijatelji društva pa so napisali društvu svoje čestitke. Naročnina *»Zborom«* je v letu 1930. 50 Din.

»Sveta Cecilija« 1930., št. 1. Dr. A. Goglia nadaljuje o komorni glasbi v Zagrebu: priobčen je članek p. Teodora Grau *»Kaj je cerkvena glasba«* iz nemškega, od P. Griesbacherja urejevanega glasbenega lista *»Monatshefte für kath. Kirschenmusik«*. Tu pravi avtor med drugim: *»Mislim, da mora cerkvena glasba bolj kot sodobna glasba računati*

z lepo melodijo in z nekim blagoglasjem.« Tudi je vredno omeniti, kar piše p. Grau, »da naj bo cerkveni skladatelj praktičen katolik, ki dobro pozna cerkveno liturgijo in nje predpise.« In dalje še to: »Pravi cerkveni skladatelj je tisti, ki zna za enostavnimi sredstvi mnogo doseči. Njegovega uspeha ne vidim v sijajni oceni svetnega glasbenika, temveč v tem, če je njegova glasba dobro vplivala na vernike, da so mogli še lažje moliti in jih je cerkvena glasba navdušila za Boga in bogoslužje.« Pero Vudi se spominja 8. januarja 1930 v Štivicu umrlega, za cerkveno glasbo vnetega župnika Matija Ruka. Luka Lukić poroča o napevih lavretanskih litanij v brodskega kotaru. Lujo Šafranek-Kavić piše o operni in glasbeni sezoni v Zagrebu. Jovan Zorko poroča o koncertu hrvaškega društva »Lisinski« v Beogradu 19. januarja 1930, kjer so izvajali zборе mlajših zagrebških skladateljev: Tajčevića, Baranovića, Odaka in Grgoševića. Don Pero Crnkovački nadaljuje z glasbenimi slikami iz Rima. Dr. M. Gavazzi poroča o L. Kubovi zbirki: Pismé bulharské (Bulgarske pesmi). VI. D. stalno popisuje angleško glasbeno življenje. Sledi Milan Pavelićev himen »Milinu Tvoju«, potem življenjepis odličnega sedanjega hrvatskega skladatelja Krsta Odaka, roj. leta 1888. v Siveriću (Dalmacija), ki je leta 1922. dovršil z odličnim uspehom mojstrsko kompozicijsko šolo V. Novaka na praškem konservatoriju in deluje od takrat dalje kot profesor teorije, harmonije, kontrapunkta, petja solfedž in italijanščine na zagrebški glasbeni akademiji. Sledi zanimiv članek iz hrvatske glasbene prošlosti: Glasbeno življenje v zagrebškem semenišču početkom šestdesetih let, napisal Franjo Madjerek. Objavljenih je več hrvatskih narodnih pesmi. Slede dopisi, ocene glasbenih del, razne vesti itd. — Glasbena priloga prinaša O. Kamilo Kolbov dvoglasni zbor z orglami ali harmonijem »Ti si Petar«. »Sveta Cecilija« stane letno 40 Din, za šole in dijake 25 Din. Toplo jo priporočamo kakor tudi oba naša, prej omenjena slovenska glasbena lista.

Razne vesti.

Dr. Josip Mantuani — sedemdesetletnik. Naš odlični sotrudnik, dolgoletni odbornik Cecilijinega društva za ljubljansko škofijo in član učiteljskega zbora državnega konservatorija v Ljubljani ter ljubljanske orglarske šole, bivši muzejski ravnatelj, dvorni svetnik prof. dr. Josip Mantuani je obhajal 30. marca t. l. sedemdesetletnico rojstva. Rodil se je 30. marca 1860 v Ljubljani. Njegov ded Anton, rojen leta 1774. v Padovi, se je preselil v Dalmacijo, kjer je bival kot tolmač italijanskega jezika. Oče dr. Mantuanija Josip pa se je preko Zagreba preselil v Ljubljano. Tu je naš Mantuani obiskoval ljudsko šolo in gimnazijo. Na Dunaju je študiral najprej pravo, potem se je vpisal tudi na filozofsko fakulteto ter poslušal umetnostno in splošno zgodovino. Končno se je vsega posvetil študiju arheologije, umetnostne in glasbene zgodovine ter postal doktor filozofije. Prvo službo je nastopil leta 1893. kot kustos dunajske dvorne knjižnice in sicer je prevzel zbirko bakrorezov; pozneje mu je bil poverjen popis glasbenih rokopisov dvorne knjižnice. Mantuani je to delo točno in izborno izvršil. Popis glasbenih rokopisov je izšel v zbirki »Tabulae codicum manuscriptorum« itd. v IX. in X. zvezku. Ko je na podlagi te knjižnične ureditve postala glasbena zbirka bivše dvorne knjižnice samostojna, je dr. Mantuani postal njen prvi predstojnik. Kaj je v tem poklicu vse napisal in vse, kje je kot glasbenoslovec in zgodovinar sodeloval; ne moremo tu na drobno naštevati; pač pa omenjamo in podčrtavamo izredno in zlasti za nas Slovence važno delo, ki ga je dovršil Mantuani kot preiskovatelj, pisatelj in urednik Jakob Gallusovih glasbenih del. Od leta 1899. do 1919. je izšlo v znameniti zbirki »Denkmäler der Tonkunst in Oesterreich« šest od Mantuanija urejenih velikih zvezkov Gallusovih skladb. O Gallusu je Mantuani pisal tudi v naš »Cerkveni Glasbenik« leta 1891., potem 1892, 1893 in 1895. Največje Mantuanijevo splošno glasbeno zgodovinsko delo pa je »Geschichte der Musik in Wien von den Römerzeiten bis zum Tode Max I.« Leta 1909. je Mantuani prišel z Dunaja v domovino, kjer je prevzel od takratnega kranjskega deželnega odbora mu poverjeno vodstvo

deželnega, sedaj narodnega muzeja v Ljubljani. Častni naslov profesorja mu je podelil cesar Franc Jožef kot priznanje za njegove velike zasluge na vzgojnem polju na raznih dunajskih učiliščih, kjer je tekom svojega službovanja kot dvorni knjižničar predaval zgodovino umetnosti in glasbe. Na novem službenem mestu v Ljubljani kot ravnatelj muzeja je bil imenovan za dvornega svetnika. Od leta 1924. dalje živi Mantuani — odkar je kot muzejski ravnatelj stopil v pokoj — v krogu svoje družine in je znanstveno neumorno delaven. Poučuje pa še vedno tudi sedaj na državnem konservatoriju in orglarski šoli Cecilijinega društva glasbeno — oziroma cerkvenoglasbeno zgodovino. Našemu listu je bil od nekdaj marljiv sodelavec. Pisal je vanj — kakor smo že omenili — o Gallusu, o glasbeni in gledališki razstavi na Dunaju (1892), o pokojnem prof. Josipu Böhmu (1893), o kojem je izdal tudi posebno knjižico; pisal je o tisku prvih not s premičnimi tipi (1900), o Juriju pl. Slatkonju (1905), o slovenski pesmaričici »Tri duhovske pesmi« (1908), o gregorijanskem koralu, njega postanku, razvoju in uporabi (1909), o zgodovinskem razvoju slovenske cerkvene pesmi (1913), o Pierluigiju iz Palestrine (1926) in še marsikaj drugega. V jubilejnem letniku »Cerkvenega Glasbenika« 1927 je napisal Zgodovinski pregled delovanja Cecilijinega društva v Ljubljani od 1902—1927 in sestavil Kazalo spisov, člankov, dopisov in poročil, natisnjenih v »Cerkvenem Glasbeniku« od leta 1878.—1926. Ravno sedaj nam je izročil svoj spis »Cerkvenoglasbena zgodovina«, ki ga bomo pričeli objavljati s prihodnjo številko. — Dr. Mantuanijevo delo, ki ga je do danes izvršil na glasbenozgodovinskem, splošnozgodovinskem in vsakovrstnem prosvetnem polju, je tako ogromno, da se bo moral zgodovinar, ki bo pisal o njem, zelo potruditi, da bo vse natanko naštel in točno popisal. V imenu Cecilijinega društva, orglarske šole, »Cerkvenega Glasbenika« in še osebno najiskrenejše čestitam našemu prezasluznemu jubilarju o priliki njegove sedemdesetletnice z najpristranejšo željo in prošnjo k Bogu, naj nam božja Previdnost ohrani odličnega slovenskega kulturnega delavca še leta in leta, da bo mogel dovršiti še vse načrte, ki jih ima in da bodo mogli sadove njegovega truda in njegovih znanstvenih pridobitev uživati še sedanji in poznejši rodovi.

Razni jubileji. Gosp. Karel Bervar, opatijski organist, vodja orglarske šole v Celju in skladatelj, obhaja letos 50 letnico svojega glasbenega delovanja. — Gosp. Janko Leban, znani skladatelj in šolski pisatelj, slavi v aprilu 75 letnico svojega rojstva in 60 letnico glasbenega in slovstvenega delovanja. — Skladatelj gosp. Ivan Ocvirk, kapelnik v Sinju v Dalmaciji, praznuje letos 30 letnico svojega glasbenega in skladateljskega delovanja. — Zaslužni nabiratelj in harmonizator slovenskih narodnih pesmi in pospeševalec slovenskega narodnega petja gosp. Janko Žirovnik, ki živi kot šolski ravnatelj v pokoji, obhaja letos 75 letnico rojstva. — Pevsko društvo »Ljubljanski Zvon« v Ljubljani obhaja letos 25 letnico svojega obstoja. Hkrati z društvom praznuje njega zaslužni in neumorno delavni pevovodja, skladatelj in urednik »Zborov« gosp. Zorko Prelovec 20 letnico, odkar vodi »Ljubljanski Zvon«. Vsem naštetim k njihovim jubilejem prav iskreno čestitamo.

Na sv. večer, 24. decembra 1929, je poteklo 100 let, odkar se je v št. Juriju ob južni žel. rodil odlični slovenski skladatelj dr. Benjamin Ipavc, umrl kot zdravnik v Gradcu 20. decembra 1909. Dr. Benjamin Ipavc je izšel iz glasbene družine in se je začel z glasbo ukvarjati v rani mladosti. Prvo skladbo, valček »Knospenc«, je zložil 1843 kot dijak v Gradcu. Tovariši so ga zbrali za pevovodjo pevskega društva »Slovenija«. Sledili so moški četverspevi, razni moški in mešani zbori, med njimi slavnoznani »Kdo je mar«, opereta »Tičnik«, pozneje samospevi s klavirjem in razna instrumentalna dela. Benjamin Ipavc je bil sotrudnik »Slovenske gerlice«, izdaj »Glasbene Matice«, Tomšičevega »Vrtca«, Gerbičeve »Glasbene Zore« in posebno dr. Gojmir Krekovič »Novih Akordov«. Napisal je tudi hrično opero »Teharski plemiči«, ki so jo leta 1892. prvič izvajali v Ljubljani, leta 1895. pa tudi v Brnu. Če kdaj, je primerno, da se dr. B. Ipavca spominjajo naši pevci, naši pevski zbori in naša glasbena društva sedaj ob njegovi 100 letnici in pridno izvajajo Benjamin Ipavčeve skladbe.

Glasbeno društvo »Ljubljana« pripravlja koncert religiozne glasbe, ki se bo vršil v bližnjem času v ljubljanski stolnici. Izvajala se bodo à capella skladbe Palestrinove, Lassove, od novejših skladateljev pa bodo zastopani E. Adamič, Goller in Springer. Vmes orgelske skladbe starejše in novejše.

Pri slavnostni akademiji v proslavo 80 letnice prezidenta T. Masaryka v ljubljanski operi 6. marca je operni orkester pod vodstvom ravnatelja Poliča zaigral Smetanovo overturo iz »Libuše«, matični zbor pa zapel češkoslovaški himni. Nato sta se izvajali II. dejanje iz Safranek-Kavičeve opere »Hasanaginica« ter I. dejanje iz Smetanove »Prodane neveste«.

13. marca 1930 je preteklo 70 let, odkar se je v Slov. gradu rodil skladatelj Hugo Wolf, umrl 22. februarja 1903 na Dunaju. Wolf slovi kot skladatelj zelo priljubljenih samospevov in celih pesemskih ciklov. Zložil je tudi več vokalnoinstrumentalnih del in eno opero; druga je ostala vsled njegove težke živčne bolezni nedovršena.

V ljubljanski stolnici je bila 16. februarja t. l. o priliki proslave osme obletnice kronanja sedanjega papeža Pija XI. izvedena Gaston Zuccolijeva latinska maša v čast sv. Frančišku Asiškemu za mešani zbor in orgle. Instrumentacijo ji je napisal ravnatelj stolnega kora Stanko Premrl.

Glasbeno društvo »Ljubljana« je na svojem rednem občnem zboru 30. januarja t. l. izvolilo g. stolnega kanonika dr. Frančiška Kimovca za častnega člana v priznanje zaslug, ki si jih je pridobil za društvo kot mnogoletni društveni pevovodja. Čestitamo.

Slovenski glasbeni list »Nova Muzika«, ki je pod urednikom Emilom Adamičem in v zalogi Glasbene Matice v Ljubljani izhajal v l. 1928 in 1929, je prenehal. Srbska »Muzika« pa je prenehala izhajati že s koncem leta 1928.

15. januarja se je vršil v ljubljanskem opernem gledališču španski plesni in glasbeni večer. Nastopili so: gdč. Pilar Gruz kot pianistka, pevka Lina Perez, Luis Mayaral kot virtuoz na kitari, plesalec Vicente Escudero ter plesalki gospodični Carmita in Almeria. Španska umetnost je ugajala.

Hrvatski skladatelj Božidar Širola je zložil Staroslovenski Requiem za zbor in orgle, Cena 6 Din. Naroča se pri Društvu sv. Jeronima v Zagrebu, Trg kralja Tomislava br. 20.

Udruženje jugoslovanskih muzičkih avtorov, ki ima svoj sedež v Zagrebu, Strossmayerov trg 1, se lepo razvija in bo našim skladateljem brezdvomno prineslo tistih koristi, ki jih od tega društva pričakujejo. Opozorjamo vse slovenske skladatelje, da pristopijo k društvu.

Za letošnji majnik bodo na razpolago nove Marijane pesmi Lavtižarjeve, Mihelčičeve in Zeleznikove; Premrlova I. zbirka Marijinih pa izide v povečani drugi izdaji.

Novo operno delo hrvatskega skladatelja Luja Šafraneka-Kavića »Hasanaginica« je doživelo v ljubljanski operi najlepši uspeh. Delo je po svoji snovi in glasbi izrazito jugoslovansko, krepko in pomembno, vredno vsesplošnega zanimanja od strani našega občinstva.

Mednarodna Brucknerjeva družba (»Internationale Bruckner-Gesellschaft«) na Dunaju je s poslovalnico dr. Beno Filser v Augsburgu nudila svojim članom za l. 1928 še kot dodatek Maks Auerjevo knjigo o Antonu Brucknerju, za l. 1929 pa Fritz Grüningerjevo delo »Anton Bruckner, Metafizično jedro njegove osebnosti in del« ter A. Brucknerjevo Predigro in fugo v c-molu, predelano od Fr. Philippa. Društvena članarina znaša 12 mark.

Svetovnoznana pevka Emmy Destin, rojena 26. februarja 1878 v Pragi, mnogoletna članica berlinske in pozneje metropolitanske opere v New-Yorku, je pred kratkim umrla v Budjevicah.

Doslej neznan opera nesmrtnega Giuseppe Verdija »Simone Boccanegra«, ki jo je Verdi zložil leta 1857. in so jo prvič uprizorili v Benetkah, potem pa odložili

z odrskih desk in ki jo je potem Verdi na podlagi novega libreta predelal, in so jo zopet izvajali, tudi na Dunaju, pa zopet pozabili, če doživela 12. januarja t. l. na dunajski dvorni operi nepopisno velik uspeh.

Orglarska tvrdka Ivan Kacin v Gorici izdeluje orgle tudi z električno trakturo.

Umrli je 11. januarja 1930 v Ljubljani g. Karel Vojer, ki je kot zelo izobražen godbenik (igralec na angleški rog in drugo violino) sodeloval od prevrata dalje v orkestru ljubljanske opere in pri železničarski godbi »Sloga«. Pokojnik je bil po rodu Čeh, a se popolnoma uživel v slovenske razmere in bil povsod priljubljen. Naj počiva v miru!

Emil Bezečný †. Umrli je v Pragi dne 4. januarja t. l. profesor glasbene akademije Emil Bezečný. Rajnik je bil rojen dne 16. februarja leta 1868. v Pragi. Osnovno in srednjo šolo je absolviral v rojstnem mestu. Potem se je vpisal na pravoznanski fakulteti praške univerze in obenem glasbo pri K. Slavikovskem (klavir) pozneje pri G. Adlerju na dunajski univerzi (kompozicijo in glasbeno zgodovino). Leta 1896. je postal profesor glasbe na nemškem ženskem učiteljskišču v Pragi, a po prevratu profesor na nemški glasbeni akademiji istotam. Kot skladatelj je priobčil več kompozicij za klavir, pesmi in sonato za gosli. Za cerkev Requiem (op. 6) za tri ženske glasove in orgle. Za šolo je spisal »Repetitorium dějin hudby« (Ponavljalnik glasbene zgodovine), ki je doživel v kratkem času tri izdaje. Sodeloval je tudi pri izdajanju starih skladb v »Spomenikih glasbene umetnosti v Avstriji« (Denkmäler der Tonkunst in Oesterreich), in to z dr. Mantuanijem (skladbe Jakoba Gallusa, a z dr. W. Rabl'om skladbe Henr. Isaaka (Choralis Constantinus). Kot praktik je vodil zore mladeži in tudi v počitnicah je prevzemal vodstvo cerkvene glasbe v Novem Mestu n. M., to pa v cecilijanskem duhu, kakor se je sploh udeleževal cecilijanskega pokreta in bil v stiku z Občnem cirilskemu združenjem, za čigar list »Cyril« je tudi prispeval članke. Njegove pedagoške knjige so prišle na svetlo v založbi »Cyrila« (Editio Cyril). Vrlemu možu bodi trajni spomin, naj počiva v miru.

Mantuan.

Pri spravi sveti maši na praznik sv. Jožefa pri sv. Petru v Rimu, ki jo je opravil sv. Oče Pij XI, za preganjane kristjane v Rusiji, so bogoslovci in duhovniki slovanskih cerkvenih zavodov v Rimu peli skladbe dr. Pere Ivaniševića v staroslovenskem besedilu. Skladba dr. Ivaniševića in slovansko petje je vzbujalo veliko zanimanje.

Slovenski učiteljski pevski zbor je odpotoval 26. marca na koncertno turnejo po Čehoslovaškem. Koncerte priredi v Čeških Budejovicah, Plznu, Pragi, Hradcu Kralovem, Olomucu, Brnu in Bratislavi. Izvaja pevske skladbe slovenskih, hrvatskih in srbskih skladateljev. Zbor šteje 70 pevcev, ki jih vodi prof. Srečko Kumar.

Brucknerjevo slavje se bo vršilo 25., 26. in 27. aprila 1930 v Litmericah na Čehoslovaškem. Na sporedu so predavanja o Brucknerju in izvajanju njegovih orgelskih, a capella, instrumentalnih in vokalnoinstrumentalnih del.

Slovenski skladatelj Alojzij Mav je izdal latinsko mašo v čast sv. Vincenciju Pavelskemu za mešani zbor in orgle. V kratkem izide tudi njegov Requiem. O obeh delih bomo več poročali v prihodnji številki.

»Muzički informator« se imenuje nov glasbeni list, ki ga kot dvomesečnik za glasbenike in prijatelje glasbe urejuje in izdaja Franjo Šidak, Zagreb, Vojnička ulica 13. Celoletna naročnina stane 15 Din, posamezne številke so po 3 Din. List je dobro urejevan in zanimiv. Priporočamo ga.

To in ono.

Notica v »C. Gl.« 1929 štev. 9.-10. »Kaj smatrajo ponekod za cerkveno glasbo«, me je spomnila na nekaj podobnega med nami Slovenci.

Moj pokojni službeni tovariš, znani skladatelj in glasbenik je imel navado menjavati svojim napevom pesemska besedila. Tako je svojo slovensko svetno pesem »Noč tihotna dom pokriva« (moški zbor) tekstno zamenjal z latinskim Tantum ergo. Ta Tantum ergo sem našel jaz v glasbenem arhivu, ko sem tovarišu sledil v službi. Ta

Tantum ergo je naučil svoj cerkveni pevski zbor moj pokojni brat, bivši učitelj v Podragi nad Vipavo. Takrat je bila ustanovljena v Podragi Čitalnica in — ker moj brat ni dobro harmoniral s čitalničnim načelnikom — je bil povabljen moški kvartet iz Vipave k sodelovanju na otvoritveni čitalnični slovesnosti. Nesreča pa je hotela, da je zapel med drugim tudi »Noč tihotno«. Ko zaslišijo udeležniki iz cerkve dobro jim znani napev, začnejo ga peti tudi oni, seveda ne po besedilu »Noč tihotna«, ampak po besedah Tantum ergo. Temu kajpada ni sledilo običajno ploskanje, pač pa skupni smeh in krohot med vipavskimi pevci in podraškimi občinstvom.

Bivša »Zgodnja Danica« je objavila neko nabožno pesem in razpisala nagrado za primeren napev. Moj tovariš najde med svojimi lat. cerkv. skladbami sicer vsebinsko različen, a ritmično enak tekst, prepíše napev, podpiše Daničino pesem, pošlje v Ljubljano ter prejme nagrado (tri francoske zlatnike)!

V bližnji Furlaniji se je pred vojno v mnogih cerkvah pel Tantum ergo po napevu naše ponarodele »Po jezeru«. V nekem kraju je bil namreč nameščen slovenski učitelj, ki je bil obenem organist. Ker so ljudje hoteli imeti v cerkvi le vesele melodije, si je med drugimi pomagal tudi z našim »Po jezeru«. Ta melodija se je Furlanom tako priljubila, da ni neki še sedaj popolnoma izginila iz njih cerkva. Iv. M-a.

DAROVI ZA CERKVENI GLASBENIK.

Po 60 Din: G. Alojzij Stroj, stolni kanonik v Ljubljani, g. duh. svet. Franc Bernik, župnik v Domžalah, župni urad v Domžalah, dr. Evgen Bunc v Zagrebu; po 50 Din: g. duh. svetnik Josip Lavtižar, župnik v Ratečah-Planici; po 25 Din: župni urad v Št. Vidu nad Ljubljano, gđ. Amalija Kecelj, učiteljica v Ljubljani; po 22 Din: gosp. Ciril Mohor, pevovodja v Kranju; po 20 Din: gospa Serafina Posch-Dogan v Ljubljani, gospa Antonija Schulz v Ljubljani, gđ. Marica Ložar, učiteljica na Črnučah, g. Jože Ferkulj, kaplan v Poljanah nad Škofjo Loko, g. Franjo Cimerman, poslovodja v Celju, župni urad v Stari Loki, g. Vojteh Hybašek, profesor glasbe v Št. Vidu nad Ljubljano, župni urad pri Devici Mariji v Polju; po 10 Din: g. Anžon Grum, organist na Vrhniki, g. Joža Gašperšič, ravnatelj žebljarske zadruge v Kropi, g. p. Kosto Seljak, frančiškan, Knin (Dalmacija); po 5 Din: g. Anton Breznik, konservatorist v Ljubljani, gđ. Josipina Dolenc, konservatoristka v Ljubljani. Vsem p. n. darovalcem se najlepše zahvaljujemo. Bog Vam povrni!

DAROVI ZA ORGLARSKO SOLO V LJUBLJANI.

Po 1000 Din: Brezalkoholna gostilna v Ljubljani; po 200 Din: Hranilnica in posojilnica v Škofji Loki; po 100 Din: Posojilnica v Kranjski gori, Hranilnica in posojilnica v Mengšu; po 50 Din: župni urad na Ježici, g. Heribert Svetel, magistratni tajnik v Ljubljani, Posojilnica in hranilnica pri Sv. Križu pri Litiji, v Cerkljah ob Krki, v Sostrem; po 30 Din: Hranilnica in posojilnica v Planini pri Rakeku; po 25 Din: Kmečka hranilnica in posojilnica v Radovljici; po 10 Din: g. Martin Košnik, organist v Cirknici. Najlepše zahvaljeni vsi!

Današnjemu listu je priložena glasbena priloga (8 strani), ki prinaša dve dr. Franc Kimovčevi antifoni: za Veliko noč in za praznik presv. Rešnjega Telesa, Posamezni izvodi po 3 Din. Kdor jih naroči več skupaj, in stalni naročniki jih dobe po 2 Din.

Izhaja kot mesečnik v dvojnih številkah. Cena listu z glasbeno prilogo vred 40 Din, za dijake 25 Din, za Italijo 50 Din, za Ameriko 1 dolar. Uredništvo in upravnništvo: Pred Škofijo 12/I. Odgovorni urednik lista in glasbene priloge in izdajatelj Stanko Premrl v Ljubljani. — Za Jugoslovansko tiskarno v Ljubljani Karel Čeč.